

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istoletni, pešni-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon šte. 50, upravnštva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563; Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Dr. Ča:

Nemčija pred važno odločitvijo.

Berlin, 9. januarja.

Nemčija se zopet zviža v političnih krčih. Pred božičem nastala kriza je do sedaj prinesla toliko jasnosti, da se ve, da bijeta v državi dve struji neizprsen boj za državno oblast: desnica in levica. Nemško nacionalna stranka do sedaj še nikdar ni napenjala tako svojih moči kot ob obstoječi krizi. Njen cilj je: v vlado; kancerja in zunanjega ministra pa naj ima druga desničarska stranka. Taktika ni enotna. Kot kandidat za kancerja nastopa dr. Curtius, voditelj desničarske krila nemške ljudske stranke in dosedanjí gospodarski minister. Ta naj bi poskušal z veliko koalicijo na desno, katero naj bi podpiral tudi sedaj odločilni faktor — centrum. Če to ne bi uspelo, naj bi dr. Curtius sestavil manjšinsko vlado sredine, v kateri bi ljudska stranka imela kancerja in zunanjega ministra z obvezo tihe podpore desnici. Odločitev bo padla vsekako v centru. Zato hočejo nemški nacionalci centru izigrati. Šli so snubit v Monakovo in vrgli v svet vest, da prepuste kancerstvo predsedniku bavarske ljudske stranke Leichtu. Igra je jasna: s katoliškim politikom in duhovnikom Leichtom prisiliti centrum, da se pokloni desnici, češ, mi vam damo katoliškega kancerja, dosedanjega vašega vladnega zaveznika, kako morete torej biti proti njemu? Kar se tiče nadaljnjega poteka stvari, odvisi mnogo od predsednika Hindenburga, ki je v poveritvi nandata svoboden. Nedvomno je, da bo pokazal ravno v tej krizi, če je državnik, kakor ga potrebuje sedanja Nemčija. Levičarske stranke s centromom vred mu puste svobodo in hočejo vstvariti preudica. Odloči naj sam, kako razumeva dvoje glavnih nalog bližnje bodočnosti: zunanjepolitično: razmerje s Francijo in izpranitev Porenja; notranjepolitično: izvedbo nadaljnjih socialnopolitičnih zakonov, zlasti zakona o delovnem času.

Izpranitev Porenja: Pod vplivom spretno organizirane Noblve mirovne nagrade, ko je bil za svoje zasluge za mir odlikovan francoski zunanji minister Briand, je prenehal tudi Poincare s svojim ceterum censeo in zdelo se je, da se vprašanje izpranitve Porenja bliža ugodni rešitvi. Ko pa je Caillaux priobčil v novoletnem »Berliner Tagblatt« svojo izpoved k Briandovi tezi in ko so minili prvi vtisi Zeneve, je francoska desnica započela ljuto kampanjo proti Briandu. Kaj pa v Nemčiji? Vse stranke brez izjeme delajo na tem, da se Porenje čimprej izprazni. Razlika je v taktiki in v principu. Dočim se namreč levičarskim strankam ne more odrekati iskreno prizadevanje za sporazum s Francijo, se to o desnici ne more reči. Nacionalci računajo: Francija ni več tista kot je bila. Anglosaksonski svet pa tudi ne, kar se tiče prijateljstva s Francijo; enako Italija. V Češkoslovaški sede nemški ministri v vladi, a Poljska ima za hrbito so-vjetsko Rusijo. Torej — obrnimo Wirthovo parolo: Besedo ima Nemčija, ne Francija!

Notranjepolitično: Dočim se je še nedavno mislilo, da bo igral šolski zakon važno vlogo pri sestavi bodoče vlade, je centrum za enkrat potisljivo! Položaj je tak, da nujno terja energično socialno politiko. Tudi tu se bosta borili levica in desnica predvsem za in proti 8 urnemu delavniku. Zdi se, da stapa privikar jasno na dan veliko vprašanje, ali ni velekapital izrabil klica: Vsi na delo za gospodarsko obnovo Nemčije! v to, da je pod to krinko začel na vsej fronti socialno reakcijo. Truisti, koncerni namreč še nikdar niso bili tako močni kot sedaj.

Odločitev bo padla torej v centru. V nedeljo in poredeljek je zboroval centumski tisk v Hildesteinu, v torek 11. januarja zboruje voštvo centuma, a še ta teden se bo najbrž sklical celotni parlamentarni klub. Pripravlja se tisle odločitev: Če računa dr. Curtius na veliko desničarsko koalicijo, bo rekel centrum, da ne gre z njim. Če hoče dr. Curtius manjšinsko vlado sredine, v kateri bi imela ljudska stranka kancerja in zunanjega ministra, bi šel centrum za tem, da sam sestavi vlado. Obeh najvažnejših ministrstev ljudski stranki najbrž ne bo pustil. Zunanjepolitično: Centrum bo šel za tem, da dobi Nemčija vlado, ki bo imela zaupanje v Francijo in v kateri bo imel oporo francoski zunanji minister Briand v svojem boju proti desnici. Notranjepolitično: Dosedanji delavski minister dr. Brauns je vod-

* Dr. Curtius je medtem že dobil mandat za sestavo vlade. — Opomba uredništva.

Nov težak udarec za našo zunanjo politiko.

MADJARSKO-ITALIJANSKI PAKT.

Belgrad, 11. jan. (Izv.) Odsotnost poslan-
cev, ki so vsi na agitaciji za oblastne volitve,
se v političnem življenju jasno opaža. Posebne
živahnosti ni opaziti in vlada se v tem zanj
ugodnem položaju še vzdržuje. Ne dela pa nič
in nima nobenih sej. V kolikor so poslanci
zbrani v Belgradu, v poslednjih dneh največ
razpravljajo o težavnem zunanjem položaju,
ki postaja vedno težavnejši. Nobenega napred-
ka v državi, vedno težja gospodarska kriza,
prazne blagajne finančnega ministra in vedno
težavnejši zunanjepolitični položaj, to je naše
stanje: tako nam je izjavil ugleden član opo-
zicije.

Clani ožjega opozicijskega bloka so
imeli danes sestanek radi najnovejših zuna-
njepolitičnih dogodkov, ki zadevajo interese
naše države radi italijansko-madjarkega
pakta. V predsedništvu demokratskega kluba
so se zbrali voditelji Demokratske zajednice,
Jugoslovanskega kluba in zemljoradniškega
kluba. Sestanek je bil informativnega značaja.
Na njem so razpravljali o vprašanju naše zu-
nanje politike, posebno o vesti o italijansko-
madjarskem paktu, kakor smo mogli zvedeti
od zastopnikov opozicije, ko smo se z njimi
razgovarjali o tej stvari.

Potovanje grofa Bethlena v Rim bo samo
formalni akt, ki naj bi potrdil, kar se je že
davno storilo. Lahko se je opazilo, da sma-

trajo poslanci ta najnovejši dogodek kot zelo
težak udarec našim državnim interesom. Sma-
trajo, da je štiriletna Ninčičeva zunanja poli-
tika končno pokazala neugoden, naravnost
porazen rezultat za našo državo, in se posle-
dice vedno bolj odkrivajo. Mi smo danes v
takšnem položaju, da so vse države okrog nas
v zvezi z Italijo in da smo prišli v splendid
isolation.

Clani opozicije so posebno naglašali tiste
točke italijansko-madjarkega pakta, po kate-
rih naj bi se uredila svobodna cona na Reki.
To se naravnost tiče naših interesov, posebno
ker smo mi pri pogajanjih z Madjarsko svoje-
časno Madjarski obljubili morda še več ugo-
dnosti za svobodno cono v kakšnem našem
pristanišču.

Resnost zunanjega položaja je takšna, da
so zastopniki ožjega opozicijskega bloka
sklenili tudi v tej stvari spregovoriti najres-
nejšo besedo, da ne bi bilo pozneje prepozno.
Kar se tiče samega italijansko-madjarkega
pakta, je po poslednjih vesteh perfekturen.
Bethlen bo 27. januarja odpotoval v Rim.

Madjarski poslanik De Hory je danes ob-
iskal zunanjega ministra in izjavil, da so ve-
sti daleč pretirane. V zvezi s tem težkim pre-
okretom je danes prosil in bil sprejet v avdi-
enci zunanji minister Perić.

Generalna razprava o proračunu v finančnem odboru zaključena.

Belgrad, 11. jan. (Izv.) V finančnem o-
boru se je nadaljevala načelna razprava o
proračunu. Govorili so zastopniki radikalnega
kluba, Jugoslovanskega kluba in še nekaterih
drugih klubov. V imenu radičevcev je govoril
dr. Kežman, ki je govoril popolnoma v
smislu vladne politike. Dasiravno je moral
priznati, v kako težaven položaju živi ljud-
stvo, je vendar izjavil, da bo glasoval za vlado
in za vse.

Zelo utemeljen govor je imel posl. Smo-
dej, čigar izvajanja so vzbudila splošno po-
zornost in živahno odobravanje opozicije. Po-
slancu je na njegova izvajanja odgovarjal fi-
nančni minister.

Prvi je govoril radikal Grgin, ki je
priznal, da je kritika opozicije realna in de-
loma objektivna. Polemiziral je v večerajšnjim
govorom Sečurova. Zelen je, da bi bil Sečurov
govoril tako, kakor je govoril njegov tovariš
dr. Voja Marinković. Ostro je kritiziral ob-
davečenje. Ponekod se pobirajo davki za sedem
let skupaj ali pa se dovolijo mesečni obroki,
kar je za kmetijstvo nesmiselno. Takna davč-
na praksa je nemoralna. Glasoval bo za pro-
račun.

Govor posl. Smodeja.

Zanemarjanje Slovenije.

Poslanec Smodej je dejal, da njegov
govor ne bo toliko političen, ampak da hoče
izreči sodbo, koliko predloženi proračun od-
govarja stvarnim potrebam in kolikor se ozira
na socialno in gospodarsko krizo. Proračun
za leto 1927/28. je za 814 milijonov manjši
nego prejšnji. Toda je še vedno za 4 milijarde
576 milijonov večji nego proračun za leto
1922/23. kljub temu, da se je vsled davčne
krize davčna moč prebivalstva izčrpala. Kljub
tako visokemu proračunu se ne zadovoljujejo
upravičene materialne in osebne potrebe. Ta-
ko n. pr. ni v proračunu za Slovenijo niti pare
za nove ceste in nove mostove, pa niti za

stvu centuma javil, da mu bo mogoče bližnje
socialnopolitične zakone uzakoniti samo v ko-
aliciji s socialno demokracijo! Centrum sam
pa je šolski zakon, ki bi bil največja ovira za
sodelovanje s socialno demokracijo, odložil.

Ali je možen razpust parlamenta? Izklju-
čen ni, a kdor pozna organizacijo nemških po-
litičnih strank, se upravičeno sprašuje: ali bo
to kaj pomagalo? Vsekakor je netočna vest
nekaterih listov, med njimi tudi »Obzorje«, ki
so trdili, da hoče centrum razpust. Vreči se v
brezplodno volivno borbo, da pride z isto moč-
jo iz nje? Če že pride do razpusta parlamenta,
bo ravno centrum z zakonskimi osnutki lahko
dokazal volivcem, da ni hotel razpusta, ampak
plodonosno parlamentarno delo.

ceste in mostove, ki so bili porušeni po po-
vodnji. Vlade pač brezobzirno pobirajo davke.
Ko je ljudstvo v stiski, se zanj ne menijo, ka-
kor da bi vlada ne imela dolžnosti do ljudstva.

Nebrižnost vlade za poplavlence.

Govornik ostro kritizira vladno nemar-
nost napram ponesrečencem. Ponekod ljud-
stvo gladuje, nima niti kruha niti kile krom-
pirja. Vlada je prešla iz Bolgarije 51 vago-
nov koruze. Poljedelski minister je ni razdelil,
čeprav je bil v to pooblaščen od celokupne
vlade.

Po čl. 77. finančnega zakona se dohodnina
z dokladami ne bo odmerjala za l. 1925-26
davčnim obvezancem, ki jim je povodenj uni-
čila vse setve. To ni dovolj jasno in logično
povedano. Ako ponesrečenci vsled povodnji
niso imeli nobenih dohodkov, potem naj se
za to leto ne samo ne odmerjajo in ne pobirajo
davki, nego jih je treba za to leto davkov
sploh oprostiti. Tako bi se pozneje znalo do-
goditi, da bi se pobirala dohodnina za leto,
ko niso imeli nobenih dohodkov. Zato bi bilo
potrebno vstaviti dopolnilne predloge.

Nezakonito prikraševanje uradništva.

Iz proračuna ni razvidno, ali se je v njem
izvedel svoječasno v finančnem odboru spre-
jeti predlog, da se dobiček iz razredne loterije
porabi za pomoč poplavlencem. Uradniki niso
prišli na svoj račun. Ne samo da ne bodo do-
bili razlike od plač, nego so se nezakonito
odtegovali državne doklade. Plače in doklade
za uradnike so zakonita obveznost. Protizako-
nita je bila odredba od 23. julija 1926. To ne-
zakonitost hoče vlada spremeniti v finančnem
zakonu in zakonito določiti.

Invalidom se invalidnina ne izplačuje. V
proračunu je bilo 400 milijonov za invalide.
Ogromno invalidov ni prejelo zakonitih pod-
por, kar je znak, da se invalidnine niso iz-
plačale, in so torej proračunani stroški fiktivni,
kakor dohodki.

Nesmiselno reduciranje. — Uničevanje
grmske šole.

Vsi govorniki so pričakovali zdravila od
redukcije. Preteklost je pokazala, da so ravno
redukcije mnogo pripomogle do povišanja pro-
računa. Povečalo se je število upokojevcov.
Vsota za njih pokojnino znaša 604 milijone.
Namesto sposobnih reduciranih uradnikov so
se postavili novi uradniki, često nekvalificirani.
Redukcije se ne smejo vršiti linearno,
kakor je iz proračuna razvidno.

Kot vzgled navaja govornik redukcije, ki
se mislijo izvršiti na kmetijski šoli na Grmu.
Ta šola, ki se je ustanovila pred 52 leti in
spada med najboljše kmetijske šole v državi,
se uničuje, ustanavljajo se nove, ki niso orga-
nizirane na skušnjah.

Takšen način varčevanja je neumesten in
brez efekta. Finančni minister greši, ko črta
kredite brez sporazuma z resornim ministrom
in ne da bi zaslišal merodajne činitelje usta-
nov samih. Zato se vedno pokaže, da so po-
trebni naknadni krediti. Takšni prihranki so
v proračunu iluzorni. Če se kljub visokemu
proračunu ne zadošča stvarnim potrebam, je
jasno, da socialne in gospodarske krize ne
bomo rešili s iluzornimi redukcijami in praz-
nimi frazami o varčevanju.

Visok vojaški bučlet.

Govornik priznava, da je najboljša v naši
državi vojaška uprava, misli pa, da gospodars-
ke razmere ne dopuščajo tako visokih izdat-
kov za vojsko. V sedanjem proračunu znaša
proračun za vojsko nad 20 odst. celokupnega
proračuna. Lani je znašal nad 19 odst. Mnogo
bi se moglo prihraniti, ako bi se reduciralo
obmejne čete.

Fiktivnost proračuna.

Na ozdravljenje financ ne moremo resno
misлити, dokler ne bomo dobili pravega vpog-
leda v finančno stanje. To bo le, ako se bodo
zaenkrat predložili zaključni računi o izvrše-
nih proračunih, kakor zahteva ustava. Vlada
je vstavila n. pr. v lanski proračun en milijon
800 tisoč za cesto St. Ilj—Veljka 200 tisoč di-
narjev za dogotovitev ceste v vrhniškem okra-
ju in za cesto Sv. Urban—Prevorje—Lesično,
toda izplačalo se ni ničesar. Takšen proračun
je fiktiven tudi glede izdatkov, in to se šteje
kot prihranek. Če se s prečanskimi pokraji-
nami postopa tako s postavkami, ki so zanje
specielno v proračunu določene, potem se ni
čuditi, da od centraliziranih kreditov ničesar
ne odpade na prečanske pokrajine. Zato mu
za takšen proračun ni mogoče glasovati.

Dispozicijski fond. — Monopolska uprava. —
Ominozni paragraf 183.

Govornik obžaluje, da je letošnji proračun
se bolj centraliziran, kakor prejšnji. Kritizira
uporabo dispozicijskih fondov, zlasti dispozi-
cijskega fonda zunanjega ministrstva, ki znaša
57 milijonov Din. Najbolj kritizira, da se pri
obdavečju nič ne ozira na davčno moč in
spesobnost prebivalstva in pokrajin. Ostro kri-
tizira monopolsko upravo, ki je zelo pomanj-
kljiva in slepa, o čemer bo govornik več go-
voril pri specialni debati, zlasti z ozirom na
postopanje z monopolskim delavstvom.

Govornik označuje čl. 183. finančnega za-
kona, ki onemogoča eksekucijo državne imo-
vine, kot sramotno ubožno spričevalo, da v
naši državi ni pravnega reda in da se ne misli
na ozdravljenje gospodarske krize. Če država
ne izvršuje svojih obveznosti, potem je jasno,
da mora propadati trgovina, obrt in industrija.
S tem se gospodarska kriza naravnost ustvarja.

Potreba novele k zakonu o samoupravah.

Govornik izjavlja, da je vlada z razpisom
volitev v oblastne skupščine začela graditi
hišo pri strehi. Če morda vlada misli, da je
mogoče prebivalstvu poleg dosedanjih davkov
natovoriti še nova bremena, da bodo mogle
oblastne skupščine delovati, se moti. Neob-
hodno je potrebna novela k zakonu o oblast-
nih samoupravah, s katero se bo določilo, ka-
teri državni finančni viri se bodo odstopili
oblastnim skupščinam.

Ker proračun ne odgovarja željam in
upravičenim zahtevam prebivalstva, ker ne
predstavlja koraka k ozdravljenju državnih fi-
nanc in k ozdravljenju gospodarske in socialne
krize, izjavlja poslanec, da bo glasoval proti
proračunu.

Po Smodejevem govoru je finančni mini-
ster izjavil, da se čl. 183. ki ga je postar-
Smodej ostro kritiziral, ukrepe. Minister je iz-
javil, da bo v specialni debati sprejel stvarne
predloge opozicije, ki so sprejemljivi.

Radičevci glasujejo za proračun!

Nato so govorili proti proračunu Joca Jo-
vanović, dr. Svetislav Popović, Voja Veljković,
za proračun pa Kežman. S tem se je splošna
razprava o proračunu zaključila. Pri glasova-
nju je bil proračun v načelu sprejet s 16 proti
6 glasovom. Za so glasovali radikalni in radi-
čevci. Prihodnja seja bo jutri popoldne ob 4.
Na njej se prične podrobna razprava.

HPS.

Zagreb, 11. jan. (Izv.) Dne 9. t. m. sta
imela G. Blatko Stitić in Fran Veber
dva sestanka in sicer v Novi Dubodski in v
Prestati (okraj Pakrac). Obe zborovanji sta
jako dobro uspeli. Pri tem je treba upoštevati
to, da je imela HPS v tem okraju prvokrat
zborovanje. Obenem se je ustanovila tudi kra-
jevna organizacija HPS.

Važna izjava sv. očeta glede združitve cerkva.

v Rim, 11. jan. (Izv.) Papež je sprejel večeraj zastopnike zveze italijanske katoliške akademske mladine, ki se je zbrala v Rimu, da se posvetuje in da postavi zvezi duhoven in praktičen program. Sv. oče je dodal k programu nekaj pripomb. V zvezi s programno točko o študiju cerkvene zgodovine je sveti oče poudarjal, da je sv. Cerkev edina in da bo moralo priti do združitve z vzhodno cerkvijo. So sicer predsodki na eni in na drugi strani, ki jih je treba odstraniti. Neverjetno je, kakšne zmote in kakšna nesporazumjenja se širijo med ločenimi brati na vzhodu. Toda

tudi katoličani včasih ne znajo pravilno ceniti svojih ločenih bratov. Ločena krščanstva na vzhodu so kakor od zlatonosne stene odtrgani kamni, ki ostanejo zlatonosni tudi sami, ker vsebujejo toliko dragocenega, dobrega in krščanskega, da niso vredni le vsega spoštovanja, ampak tudi vseh simpatij. Agentzia radionazionale pripominja, da je ta govor sv. očeta izredne važnosti, ker spravlja vprašanje združitve vzhodne cerkve z Rimom na nivo pristrčnosti kakor ni doslej v Rimu še nikoli tako visoko stal.

Papež potrdil obsodbo 'Action française'

v Rim, 11. jan. (Izv.) Papež je poslal kardinalu Andrieuxu, nadškofu v Bordeauxu, dekret, s katerim se obsoja delo Karla Maurrasa in lista 'Action française', ki ga katoličani ne bodo smeli več brati. Dekret nosi datum 29. januarja 1914 in 29. decembra 1926 ter vsebuje mnenje kongregacije, ki se je sestala med leti 1914 in 1926 štirikrat. Dekret, s katerim se obsoja nekateri članki K. Maurrasa in publikacije 'A. F.', je bil sestavljen dne 29. januarja 1914, a ga Pij X. ni dal objaviti, da bi se ta obsodba v Franciji ne tolačila kot čin politične pristranosti. Po vojni je 'A. F.' nadaljevala svoje delo, radi katerega je bil že papež Pij X. obsodil, in sicer se to delovanje 'A. F.' vrši pod vodstvom Leona Daudeta. V pismu kardinalu Andrieuxu graja sv. oče ravnanje papeža 'A. F.', ker je trdil, da se prejšnji papež ni zlagal s sedanjim glede obsodbe Maurrasovih knjig. Maurras je ustno napadel rimsko kurijo in nadškofa Andrieuxa, da gojita osebno sovraštvo do njega in da stojita pod tujim vplivom. Radi te obtožbe navaja ta novi dekret in papeževo pismo tudi obsodbo Pija X.; ker je namreč prišla na dan insinujacija, da se obsodba 'A. F.' od strani sedanjega papeža ne strinja z intenci-

jami Pija X., je sv. oče odredil, da se morajo poiskati vsi dokumenti glede obsodbe, ki jo je izrekel Pij X. in ravno radi ovir, ki jih je povzročilo to iskanje dokumentov, je moral sv. oče do danes odložiti obsodbo. Poleg tega — zaključuje list — radi člankov, objavljenih posebno tekom zadnjih let v 'Action française', posebno izpod peresa Karla Maurrasa in Leona Daudeta, radi člankov, ki jih je vsak moral smatrati, da so naperjeni proti sv. Stoli in proti samemu papežu, je Njegova Svetost potrdila obsodbo, ki jo je izrekel njegov prednik in jo raztegnila tudi na dnevnik 'Action française', kakršen izhaja danes. Ta list se mora smatrati za prepovedanega in obsojenega ter se mora zabeležiti v seznamu prepovedanih knjig brez predjuda za bodočo preiskavo in obsodbo glede dela prvega in drugega pisatelja. Izdano v Rimu, v palači Svetega urada, 29. decembra 1926. Po nalogu sv. Očeta asesor Canalli. (Spisi Maurrasa kakor tudi vsa njegova mentaliteta je skoziinskozi nekrščanska, poganska in se strinja s katoličanstvom le kot nekakim historičnim atributom Francije, ki naj služi v njene nacionalne namene. — Opomba uredništva.)

Radičeva polomija v Dalmaciji.

Zagreb, 11. jan. (Izv.) Danes popoldne se je razširila tukaj vest, da je Radič prekinil svojo agitacijsko turnejo po Dalmaciji in to radi velikih neuspehov, ki jih je doživel na svoji turneji, posebno pa v sinjskem okraju, kjer so mu povsod priredili velike demonstracije. Radič se ima zahvaliti le orožnikom, da je ni bolj skupil.

Sinj, 11. jan. (Izv.) Včeraj popoldne med 4—5 so pričakovali St. Radiča, ki pa je prišel semkaj šele ob 7 zvečer v spremstvu ministra dr. Krajača. Tukajšnji župan Matovčič je naznanil, da se vrši volivni sestanek v neki gostilni, kjer so se pričeli zbirati pristaši HSS. Ali na zborovališče so prišli tudi pristaši nasprotnih strank. Ze pred

prihodom St. Radiča v gostilno je prišlo med radičevci in protiradičevci do medsebojnega spopada, nakar je prišel okrajni glavar, ki je zapovedal, da se morajo vsi nasprotniki HSS odstraniti iz gostilne. Radi tega je prišlo do velike demonstracije proti Radiču pred gostilno. Vsa okna gostilne so bila razbita. Okrajni glavar je dal takoj povelje, da se razenejo demonstranti. St. Radič je prišel radi tega šel ob 8 v gostilno, kjer pa ni imel nobenega govora, ampak se je vršil samo razgovor o razmerah v Sinju in okolici. Okoli pol 9 zvečer je šel g. Radič na dom župana Matoviča. Drugi dan zjutraj pa so priredili nasprotniki HSS St. Radiču pred njegovim odhodom v Trilj velike demonstracije.

Dr. Curtius se pogaja z desnico.

Berlin, 11. jan. (Izv.) Wolffov urad poroča: Dr. Curtius je izjavil, da je treba za stalnost nemške politike vlade, ki bi imela za seboj zanesljivo parlamentarno večino. Zato je treba zgraditi mostove na desno. Njegova naloga, ki mu jo je poveril državni predsednik, je, da na podlagi dosedanjih središnje politike omogoči sodelovanje z nemškonoacionalno ljudsko stranko. Če se mu naloga posreči, to ne bo dovedlo do posestniško-meščanskega bloka.

v Berlin, 11. januarja. (Izv.) Zastopniku 'Tägliche Rundschau' je izjavil dr. Curtius, da hoče omogočiti vlado, v kateri bi bili

zastopani vsi od demokratov pa do nemških nacionalistov. On ni vodil nikakih pogajanj, ki bi naj zagotovila sestavo levičarske vlade.

Pred razpustitvijo parlamenta?

Berlin, 11. jan. (Izv.) Po splošnem mnenju političnih krogov se dr. Curtius sestava vlade ne bo posrečila. Računa se z možnostjo, da bo predsednik Hindenburg potem rešil položaj na ta način, da bo imenoval prehodni kabinet, ki naj bi potem vodil volitve v državni zbor. Za to pa bi seveda bilo potrebno, da bi prehodna vlada dobila od parlamenta vsaj pogojno zaupnico.

Zmaga levice v francoskem senatu.

Pariz, 11. jan. Zmaga levice pri senatnih volitvah je napravila na vso javnost velik vtis. Levičarski listi naglašajo, da pomenja izid zmago demokracije, ki je tem pomembnejša, ker so fašizem in desničarske stranke napale vse sile za nacionalno kurijo. Izid volitev je znatno ojačil Briandovo stališče.

Od 103 senatorskih mandatov, za katere so se vršile te dopolnilne volitve, so dobili: konservativci 3 (+ 1), republikanska levica 19 (— 8), radikalni socialisti 44 (— 6), socialisti 10 (+ 8), republikanci 19 (+ 2), samo-

stojni radikali 9 (— 1), republikanski socialisti 2 (+ 2), komunisti 2 (+ 3).

Novih senatorjev je izvoljenih 42, ostalih 67 je bilo že doslej v senatu. Socijalistične skupine imajo sedaj v senatu 14 glasov in ustanove lasten klub.

Millerand je propadel. Propadel je tudi dosedanjí senatni predsednik de Selves. Med novo izvoljenimi senatorji pa je dosedanjí zbornični predsednik Peret, tako da bosta morala tako senat kakor zbornica voliti nova predsednika.

Nova izjava Zaleskega o poljski zunanji politiki.

Varšava, 11. jan. Včeraj je govoril v Društvi za proučevanje mednarodnih problemov zunanji minister Zaleski. Izjavil je: Poljska vodi dosledno mirovno politiko. Društvo narodov je koristno orodje za izvajanje take politike. Vendar je njegov razvoj odvisen od tega, da vsi njegovi člani točno izvršujejo svoje dolžnosti in zlasti medsebojno spoštujejo teritorialno posest. Te dolžnosti Nemčija ne spoštuje ter je v zadnjem času razvila tako propagando v koridorjem vprašanja, da nastaja nevarnost za Poljsko in svetovni mir. Poljska želi dobre odnose z Nemčijo, nikakor pa ni pripravljena, da jih plača

z revizijo meje. Nikdar ne bo Poljska odstopila niti pedi zemlje ne na Poznanjskem ne v Sleziji. Poljska tudi kategorično odklanja zamenjavo koridorja za Litvo in Memel.

Glede Rusije je rekel Zaleski, da stremi Poljska kljub vsem težkostem v preteklosti za trajnim, iskrenim sporazumom z njo. — Popolna neodvisnost Balkanskih držav je ena izmed dogem poljske zunanje politike; trditev, da stremi Poljska za hegemonijo nad njimi, je nezmisljena. Z Litvo odnosi danes, žal, niso dobri, a upa, da Litva ne bo vztrajala v svoji samomorilni politiki.

Boj med Centralno Ameriko in Združenimi državami.

Washington, 11. jan. Državni tajnik Kellogg je izjavil, da hoče Unija z vsemi sredstvi preprečiti vsako zvezo med Mehiko in Nicaraguom. Če bo treba, bo pomorske vojne sile v nicaraguanskih vodah še pomnožila.

v Managua, 11. jan. (Izv.) Ameriške mornariške čete so zasedle Vrince Polca kot nevtralno cono.

v Washington, 11. jan. (Izv.) V posebni spomenici kongresu se bavi predsednik Coolidge z odnošaji Zedinjenih držav do Nicaragu. V tej spomenici pravi Coolidge, da se Zedinjene države sicer ne marajo mešati v notranje politične razmere Nicaragu, da pa imajo poseben interes na tem, da se ohrani v Nicaragu mir, in da s skrbjo opazuje vsako ogrožanje stabilnosti zakonite in ustavne vlade v Nicaragu. Posebno pa velja to tedaj, če se pojavljajo v tej državi tuji vplivi in to od strani tuje vlade.

Calles predlaga haški razsodišče.

New York, 11. jan. Mehikiški predsednik Calles je sprejel skupino ameriških pisateljev, duhovnikov in trgovcev, ki so prišli v Mehiko z namenom, da se najde pot za mirno poravnavo spora med Mehiko in Unijo. Calles je izjavil, da je pripravljen predložiti spor z Združenimi državami, ki je nastal zaradi novih petrolejskih zakonov, haškemu razsodišču. Ako bi ameriška vlada — je nadaljeval Calles — umaknila priznanje moje vlade, bi v

Mehiki takoj buknila na dan nova revolucija, ki se na tihem že pripravlja. — Petrolejske družbe zaradi novih zakonov ne utrpé nobene škode, ker morejo svojo posest dobiti v namem za 50 odtosno 80 let.

V Washingtonu je vzbudila Calles-jeva izjava glede haškega razsodišča znatno pozornost. V senatskih in kongresnih krogih izjavljajo, da bi bila taka rešitev spora povsem sprejemljiva. Uradni krogi se ne izjavljajo in pravijo, da mora predlog predvsem priti po službenem potu.

V senatu so demokrati ostro napadali vladno politiko v Centra'ni Ameriki in svarili vlado, naj ne žene ameriškega ljudstva v vojno zaradi petrolejskih baronov. Sprejeli so rezolucijo, v kateri zahtevajo, naj Amerika svoje bojne sile iz Nicaragu odpokliče; in obenem izražajo miroljubna čustva Amerike nasproti Mehiki.

Mehiška protivlada na ameriških tleh.

El Paso, 11. jan. Včeraj se je tu objavil manifest mehiških generalov Fernandez in Valida. Manifest naznanja, da so revolucionarni ustanovili novo vlado, ki ji načeljujeta Tapitan Gars kot predsednik in Jose Gandara kot vrhovni vojaški poveljnik. Nova vlada je »vlada svobode« in ni v nobeni zvezi s prejšnjo Huertovo vlado. Revolucionarni nameravajo udréti v Mehiko in se polastiti obmejnih mest.

Nezaslišane razmere v Bosni.

Sarajevo, 11. jan. (Izv.) Predstavniki organizacij opozicionalnih strank obtožujejo organe policije, da vršijo pritisk na kandidate opozicionalnih strank. Posebno se dogaja to v okrajih, kjer so volivci Srbi. Sploh se vsa akcija radikalne stranke vrši preko policijske oblasti in je v glavnem naperjena proti zemljoradniški stranki. V bosanskem okraju je bil poleg že zaprtega nosilca zemljoradniške kandidatne liste Gavre Uralije, ki je bil obsojen na 30 dni zapore, sedaj še aretiran drugi kandidat zemljoradniške stranke Risto Lalović iz Karinovika. En kandidat in dva namesnika sta bila prisiljena, da sta se odpovedala kandidaturi. Policijska oblast deluje na vse mogoče načine, da bi prestrašila predstavnike opozicionalnih skupin in da bi prisilila varuhe skrinjic, da se odrečejo tej dolžnosti. Tako je moral en varuh zemljoradniške skrinjice na sveti večer izročiti konja kot jamstvo, da bo plačal davek v iznosu 300 dinarjev. Tako potujejo okrajni glavarji v spremstvu vaških županov in občinskih tajnikov po vaseh ter sklicujejo radikalne konference, katerim tudi sami prisostvujejo.

G. Davidović o sklicanju narodne skupščine.

Na vprašanje novinarjev, ali bo opozicija zahtevala nujno sklicanje narodne skupščine še pred 23. januarjem, je izjavil g. Davidović: Seveda bomo to zahtevali, ker je zdaj nova vlada tu. Jaz sem sestavil vlado na dan 27. julija, a 5. avgusta se je narodna skupščina že sestala. Pa so mi že v tem tako kratkem času radikali, ki so bili tedaj v opoziciji, očitali, da težim pred narodno skupščino. G. Uzunović je sam izjavil, da je to nova vlada; treba torej, da slišimo njeno deklaracijo.

Na vprašanje, ali bo njegov klub zahteval nujno sklicanje narodne skupščine ali v imenu celokupne opozicije, je g. Davidović odgovoril:

Mislím, da bomo zahtevali kolektivno. Sicer gg. Korača in Spahe zdaj ni v Beogradu, toda če bo potrebno, ju bomo poklicali ali podpisali z njunim pooblastilom.

Dogodki na Kitajskem.

v London, 11. jan. (Izv.) »Westminster Gazette« poroča, da je bilo nad Shanghajem proglašeno izjemno stanje. Vsi rezervisti in prostovoljci so dobili povelje, da morajo biti pripravljeni za zaščito inozemcev. Japonci so prejeli orožje za brambo svojih tovarn. Po drugih poročilih so zveze med Hankovom in Shanghajem popolnoma prekinjene.

v Hankov, 11. jan. (Izv.) V mestu vlada popoln mir. Kantonci so gospodarji položaja. Nacionalistična agitacija je popustila. Britanska kolonija v Kiu-Kiang se je začasno izpraznila, da se na ta način omogoči kitajskim oblastem vzpostavitev reda.

Amerika pošlje na Kitajsko 300 strelcev.

v Washington, 11. jan. (Izv.) Državni departement poroča, da pošlje 300 mornarjev-strelcev na Kitajsko, ki naj ščitijo interese ameriških državljanov.

Nemški državni proračun.

Berlin, 11. jan. (Izv.) Delo za proračun l. 1927. je končano. Proračun izkazuje 8.523 milijonov 479.185 mark za splošno državno upravo in 1.976.903.207 mark, skupno tedaj 10.503.382.392 mark. Izredni proračun znaša 536.459.500 mark. V svrhu krija izrednih izdatkov je predvideno posojilo v znesku 528.318.300 mark. Napram letu 1926. je predvidenih 317.145.183 mark izdatkov več kot leta 1926, a iz davkov se pričakuje 534 milio-

nov mark več kot leta 1926. Po višini izdatkov stoji: finančna uprava, pokojnine, vojna, državni dolgovi, državno finančno delavsko ministrstvo. Proračun zunanega min. znaša 59.331.780 mark ali 3.540.455 mark več kot leta 1926. Proračun državne vlade in državnega sveta (zastopnika dežel) se ne krijeta in sta oba faktorja pridelala posebno mišljenje. Borba za večjo oziroma manjšo finančno kompetenco posameznih dežel se tudi v Nemčiji od poloma neprestano nadaljuje.

Boj za avtonomijo na češko-slovaškem.

Pogajanja glede avtonomije, ki jih vodita češko-slovaška vlada in slovaška ljudska stranka, zelo počasi napredujejo. Te dni je notranji minister obema parlamentarnima kluboma poročal o tostvarnem vladnem načrtu, ki pa še nikakor ni v podrobnostih izdelan in tudi še ni o njem razpravljaj ministrski svet. Kakor piše glavno glasilo slovaške ljudske stranke, še vladni načrt doslej ne more smatrati kot predlog, ki naj bi prinesel deželno avtonomijo. Vsekakor je treba priznati, pravi list, da se tako važno vprašanje ne da rešiti preko noči.

Kongres samoupravnih funkcionarjev češko-slovaške narodnosocialistične stranke v praškem okrožju se je izrekel za decentralizacijo v obliki okrožnih samouprav. Predlog, da naj bi se del samoupravnih funkcionarjev imenoval, se je odklonil, ker nasprotuje demokraciji samouprave.

Zahteve čl. ljudske stranke o šolskem vprašanju.

Minolo nedeljo se je vršilo v Prazi zborovanje češko-slovaške ljudske stranke, na katerem so pretresali sedanje razmere v šolstvu. Poročal je glavni tajnik stranke poslanec Stašek, ki je naglasil, da se mora šola depolitizirati. Sklenili so rezolucijo, katero je posebna deputacija s senatorjem dr. Karašem na čelu izročila naučnemu ministru dr. Hodži. Rezolucija poziva vlado, da naj posveča šolskim razmeram čim večjo pozornost; poskrbi naj za to, da se dosedanja smer zgolj materialne vzgoje nadomesti s patrijotično-verskim vzgojnim idealom. Šolske zahteve parlamentarnih krogov naj se izpolnijo, posebno naj se izpremeni zakon o krajnih šolskih svetih, potem določbe o neobveznem verskem pouku; revidirajo naj se učne knjige in katoliški otroci oproste udeležbe pri Husovih slavnostih.

MEHIŠKA VLADA ZAPIRA SKOFE.

v Newyork, 11. jan. (Izv.) Po poročilu »Associated Press« iz Mehike je bila nad Paskalom Diazem, škofom v Tabasas in tajnikom mehiškega episkopata ter petorico drugih škofov proglašena aretacija.

OGRSKA MAGNATSKA ZBORNICA.

v Budimpešta, 11. jan. (Izv.) Na podlagi novega zakona o zgornji zbornici pridejo v zgornjo zbornico oni člani habsburške rodu, ki so ogrski državljani, ki plačujejo 2000 pengő direktnih davkov in ki obvladajo mažarski jezik. Tako pridejo torej v zgornjo zbornico nadvojvoda Jožef, nadvojvoda Jožef Franc in Albrecht. Kakor se čuje, reflektira na sedež v zgornji zbornici tudi nadvojvoda Friderik, ki je že ukrenil tozadevno potrebne korake.

ZA POMOŠTITEV MADJARSKIH FALZIFIKATORJEV.

v Budimpešta, 11. jan. (Izv.) Danes je tročlanski odbor izročil državnemu upravitelju prošnjo, podpisano od 300.000 oseb, da se odpusti kazen vsem zaradi falzifikatorske afeze obsojenim osebam, ker so s tem hoteli samo pomagati domovini v težki gospodarski krizi.

Volivni boj za oblastne skupščine.

Dve značilni potezi ima naše radičevstvo. Od postanka bivše samostojne kmetijske stranke do današnje hrvatsko in radičevsko orientirane slovenske kmetijske stranke se vleče kot rdeča nit v vsem njenem delovanju neka neresnost in zahrbtnost.

Dr. Žerjav je oče SKS. To je sam dovolj jasno povedati, ko je izjavljal, da je svoje podeželske pristaje naravnost dirigiral v SKS in da je podprl to stranko tudi denarno. Tudi v zadnji polemiki s Slavensko banko je »Jutro« *pribilo, ne da bi kak radičevce protestiral, da je ta stranka dobivala denar od bivše Jadranske banke in svedodobno tudi od tvrdke »Impex«.* Mi kakor rečeno, čitamo te stvari samo v »Jutru«, ko se bivši posestrimi med seboj prijazno lasata, toda ovreči teh navedb doslej radičevci niso poskušali. Jasno je, da je g. Žerjav ustanovljal leta 1919 SKS le, da bi vrge ob tla našo stranko in dvignil slovensko svobodomiselstvo.

Da so bili samostojnejši čisto demokrati miselnosti, priča žalostno dejstvo, da so glasovali skupno z Žerjavovimi demokrati za centralistično vidovdanskou ustavo. Da so izrazili svobodomiselnost, pa je pričal zlasti predlog te stranke, da se v ustavo ustavi poseben »kancelparagraf« *po vzorcu velikega kulturnobojneža kanclerja Bismarcka.*

Že ta njih postanek priča, da ta stranka nikoli ni imela jasnih načrtov in je nastala kot ugodnostna strankarska poteza demokratov, katerih podpredsednik je bil do tedaj g. Ivan Pucelj, kasnejši voditelj SKS. Se jasneje se je to pokazalo, ko je ta stranka postala pri volitvah 18. marca 1923 tako »samostojna«, da je ostal samo g. Pucelj kot poslanec. Ljudstvo je, v kolikor je bilo zepeljano z geslom »kmet kmeta«, svojo zmoto spoznalo in obrnilo tej neresni stranki hrbet. Od takrat naprej so se redki preostali sleditelji lovili, kaj na store. Eni so se začeli že ogrevati za avtonomijo, kajti uvideli so, kam je prpeljal centralizem, ki so ga uzakonili, slovenske pokrajine, drugi pa so začeli gledati, kje najti zaveznika. Najprej so se ozrli po srbskih zemljoradnikih, toda ta zveza ni dolgo trpela. Po volitvah leta 1925 pa so srečno zajadrali h gospodu hrvatskih kmetov Štefanu Radiču. Slovesnost sprejema je bila kronana s tem, da je g. Pucelj postal minister poljedelstva. S tem korakom pa je seveda pokrila SKS vse grehe, vse nemaznosti in vse vetrnjake hrvatske radičevščine. Kar so poprej proklinjali, sedaj blagoslovljajo, kar so poprej poveljevali do nebes, danes ponižujejo do pekla. To je moštvo, to je dopslednost, to je resnost stranke, ki je hotela veljati za voditeljico našega kmetijskega ljudstva.

H temu poglavju spada tudi neresnost zadnjih mesecev, ko se hvalijo, da je na njih strani par duhovnikov. To je zelo značilno za stranko, ki je delala pred šestimi leti na kancelparagraf, ki se je združila s svobodomiselcem Radičem v eno stranko in v »Kmetiskem listu« *dan na dan rolnela proti »farški komandi«, da danes proglašajo pristop treh ali štirih duhovnikov za nekako prvovrstno pridobitev. Pred javnostjo je ta stranka s to nedopslednostjo le izgubila na ugledu.*

Druga enako značilna poteza te stranke pa je zahrbtnost in neodkritost. Že ob ustanovitvi so tajili, da so emisari svobodomiselnih demokratske stranke. Tajili so, da so mogli varati ljudske mase.

Ta zahrbtni boj prihaja do izraza zlasti pri sedanjih volitvah. Tisti, ki so glasovali izrečno za centralizem kljub prošnjam in rotnjem velikanske večine slovenskega naroda, danes po svojih shodih in v svojem časopisju vpijejo, da je SLS bila proti avtonomiji! Pišejo, da je

SLS razpustila bivši deželni odbor in vendar je bila zraven tudi SDS, katere aktiven član je bil g. Pucelj. In vendar je razpustil deželni odbor odhoda kranjskega sledila pokrajinska vlada, ki je imela neprimerno večje kompetence kot prejšnji deželni odbor. Nihče še ni dvomil, da je imela ta pokrajinska vlada pravi značaj vlade in da imajo njene naredbe značaj zakonov. In vendar kranjski deželni odbor ni mogel imeti pravice v drugih delih Slovenije, ki so se s Kranjsko združili v pokrajinski slovenski vladi. Vse to je g. Pucelj in so drugi vedeli tudi takrat. Kje so bili, da niso odprli ust? Po osmih letih, ko menijo, da se da ljudstvo z lažmi omamiti, ko mislijo, da je vsak te dopodke pozabil, sedaj se oglašajo. Dobro pa tudi vedo, da je bilo ob zedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno kraljevino 1. decembra 1918 izrečno določeno, da uredi državo nova ustavotvorna skupščina. V tej pa so g. radičevci glasovali za centralistično ustavo! Pišejo o centralističnih naredbah dr. Korošca v letih po prevratu, razpisujejo se o tem na dolgo in široko, navesti pa ne vedo ničesar. Vse njih dejanje in nehanje je poskus varati ljudstvo.

Pravijo, da so kmetijska stranka. In vendar gospod minister za poljedelstvo Ivan Pucelj v dobrih dveh letih ministrovanja ni predložil zbornice niti enega pomembnejšega zakona za prosep kmetijstva. Še več! Ravno pod njegovim ministrovanjem se je proračun kmetijskega ministrstva celo znižal za 18 milijonov dinarjev. To samo dovolj priča o delu za kmeta od strani radičevcev. Z žalostjo moramo tudi konstatirati ob tej priliki dejstvo, da je ravno radičevski vladi pod ministrom Pueljem bilo prihranjeno, da boče našo najstarejšo kmetijsko šolo na Grnu okrniti ter ji vzeti polovico učnih moči in skoro polovico podpor. Vse delo te stranke za kmetijstvo je bilo križanje in varanje kmetijskih mas. Te so v Sloveniji toliko zavedne, da je taka stranka za vselej onemogočena.

Prejšnji veliki prijatelji demokratije zvone svojim svobodomiselnim tovarišem z velikim zvonom h pogrebu. Zdi se nam, da hoče demokratska stranka že pri teh volitvah igrati glavnega dediča nekdanje samostojne kmetijske stranke. Zato ji hodi razbijati shode, kakor na Raki in na Raketu. Kar je gnilega v radičevstvu, kar po svoji miselnosti spada skupaj, naj se združi. Le v korist strankarskega življenja v Sloveniji bo, če zgine neodkritost, neresnost in neasnost, v kateri so skušali ribariti vrhovi SKS. V Žerjavovi stranki in njenih institucijah vsaj vsakdo vidi odkritega sovražnika krščanskega svetovnega nazora in dosledno črto iztrgati ljudstvu vero iz src in zastrupiti narod s svobodomiselnim materializmom. S takim sovražnikom je boj lahak, ker ne skriva svojih namenov in poštenjak takoj vidi, kje je njegovo mesto. V toliko nam je všeč pogrebno zvonjenje Žerjavovih organov. Biti pa mora izrazita skrb naših somišljenikov, da to priliko porabijo in povabijo k nam tiste ostanke bivše kmetijske stranke, ki so po srcu še pošteni in jih je prevratno poveljno mišljenje zaneslo v to nerodovito stranko. Rešmo pred potopom svobodomiselstva, pred zastrupljanjem »Jutra« *in »Demovinec« *tiste od SKS, ki se jih še da pravočasno opozoriti.**

Da se ne pozabi.

»Uradni list« *z dne 7. februarja 1920, šte. 17 prinaša sledečo naredbo ministra finance o zamenjavanju državnih bankovcev za kronske bankovce — razglašeno v »Službenih Novinah« *dne 29. januarja 1920:**

usmiljena, prosi za nas! — pridrvoji Turki v hišo z znanim mohamedanskim klicom: »La ilaha illa Allaha!« *S strahom zbežita in se skrivata. Turki pripeljejo najprej mater iz skrivališča, in mati jim mora pripeljati hčerko. Nad vse ginljivo je proti koncu prvega dejanja Bredino slovo od matere in prijateljic. Še bolj pretresljiv prizor je Bredina smrt. S pečo si briše kri iz rane in poje z rahlim glasom:*

Teci, teci vir krvavi,
mater te mili bom poslala,
skrbni materi v spomin te dala;
videla me več ne bo na sveti,
da b' vsaj slišala o meni peti.

Napevi ne zahtevajo posebnega truda, ker so prikladni človeškemu glasu. Kar pomenjajo besede, to je skladatelj označil v melodiji. Ni prisiljenega tavanja v višini, ni nepotrebnih poltonov, ki so vzrok, da pevci ne pojejo čisto. Saj naše grlo ni glasbeno orodje, ki ga uporabljamo poljubno po svoji volji, temveč je živ organ, ki ne prenaša nasilstva. Prav tako primerne so pesniške kitice, ki jih je moral skladatelj dodati narodni pesmi, da jo je zvezal z dejanjem na odru. Pevcem bo dobro došlo celotno besedilo (libreto), natisnjeno v posebni knjižici.

Harmonizacija je pravilna, ostrejši ocenjevalci bodo rekli, da je preprosta. Lavtižar je v tem oziru popolno konservativen, kakor da bi bila šla vsa novodobna glasbena struja brez učinka mimo njega. Strogo se drži regensburške šole, iz katere je izšel. Zvestoba stari dobri tradiciji je tudi nekaj vredna. Ako listamo »Mlado Bredo«, nahajamo povsod samo diatoniko, ki jo bodo veseli pevci in pevovodje. Mnogokrat slišimo tožbo, da so mo-

»Na podstavi sklepa ministrskega sveta z dne 29. decembra 1919, št. 4118, s katerim se je določilo razmerje med kronske in dinarskimi bankovci, in z ozirom na njih uradni kurz odjem, da mora glavna državna blagajna sprejemati na zahtevo posameznikov državne bankovce v zameno za kronske bankovce po kurzu 400 (štiri sto) za 100 dinarjev.«

V Beogradu, dne 23. januarja 1920.

I. br. 7999.

Minister za finance:

dr. V. S. Veljkovič s. r.

»Jutro« *si je privoščilo — milo rečeno — grdobijo in je zapisalo debelo tiskano, da nosi naredba, s katero se je zamenjala krona v dinar v relaciji 4 : 1 podpis dr. Korošca. Ta volivni manevar se seveda demokratom ne bo posrečil. Naše ljudstvo že ve, kakšne so volivne metode »Jutra« *in njegovih pristajev. Glavno orožje SDS je bila in je ostala glupa laž.**

Podčrtati moramo nasproti temu, da je gornjo naredbo podpisal minister Veljkovič, ko je sedel v vladi skupaj z g. dr. Albertom Kramerjem, ki kandidira v kranjskem glavarstvu in z g. Antonom Kristanom. Zanj nosita gori imenovana gospoda polno odgovornost.

Ta način boja naj naši somišljeniki na vseh sestankih osvetle, da bo ljudstvo vedelo, s kakšnim nepoštenim nasprotnikom se moramo boriti. Res sramotno bi bilo za naše ljudstvo, če bi tej moralno tako propadli stranki v kakem kraju nasledil.

Vnaprej priznavajo poraz.

Propast SDS in vseh svobodomiselnih strank pri teh volitvah je tako jasna in tako sigurna, da jo celo »Jutro« *naravnost in brez ovinkov priznava. Včerajšnje »Jutro« *se vpraša: »Zakaj neki je potreba, da bi sedeli v oblastnih skupščinah sami klerikalci?« *Dalje pravi: »V interesu samih klerikalcev bi bilo, da pride v oblastne skupščine tem jačja, tem sposobnejša opozicija, da ne bodo klerikalni kolovodje sami pod enim klobukom.«***

Da bo torej SLS pri volitvah zmagala, to tudi za »Jutro« *stoji. Gre jutrovcem le za to, da bodo igrali opozicijo. Priznavamo, da je resna opozicija povsod zdrava. Toda razdiralno delo SDS je to stranko tudi za opozicijo popolnoma diskvalificiralo. Volčvi, ki bodo odločali o bodoči skupščini, se pa morajo vprašati, ali je bolje, da volim stranko, ki ima že itak večino in ki bo mogla tudi kaj storiti, ali SDS na ljubo igram opozicionalcev, ali pa glasujem z večino vsega naroda? Ali je bolje, da rušimo skupno narodno fronto, ali je pametneje, da jo podpiramo? Ali bo opozicija SDS prinesla le troho koristi deželi? Ali ne bo vsak mandat SDS pomenil le oslajenje našega skupnega nastopa?*

To se bodo volivci vprašali in kljub vsem milim prošnjam »Jutra« *vsi glasovali: Proti SDS!*

Z atentatom na vinogradništvo so se uredali.

Maribor, 11. januarja.

Samostojnim demokratom se še ni ponesrečil tako temeljito noben volilni trik kakor najnovejši o atentatu na naše vinogradništvo. Kakor vemo iz zanesljivega vira, se bavlava z importom francoskih vin niso izmislili SDS-ari v Sloveniji, ampak vodstvo stranke v Belgradu, ker je tudi Pribečević kramaril s tem strašilom po Vojvodini in drugi demokratski agitatorji po Dalmaciji. V Sloveniji je bil g. Lovro Petovar tako nesrečen, da se mu je poverila naloga nagnati ta volivni »šlager«

v ude volivcev pljuškega in pa ormoškega okraja. Nakana SDS-arjev se je ponesrečila že koj na shodu v Ormožu in ko je koj po shodu razkrinkal še »Slovenec« *zakulisne nakane samostojnih demokratov, se ni upal tozadevno oglasiti niti eden od demokratskih listov. Iz molka Žerjavovega časopisja pa je jasno razvidno, da je samostojne demokrate same sram nerodnega volivnega strašila, katerega so porinili v slovensko javnost potom g. Petovarja, ki jo je doslej še polomil pri vseh volitvah, pri katerih je nastopil kot kandidat in oznanjevalec dr. Žerjavovega političnega evangelija.*

Vinogradnik Kešar od Sv. Bolfenka, ki je priznan strokovnjak na polju vinogradništva, je Petovarju in tovarišem popolnoma zavezal jezik s svojim v »Slovencu« *objavljenem poročilu o vinskem trgu, v katerem pravi, da je Francija prisiljena radi skrajno slabe lanske vinske letine vina uvažati in glede izvoza zaenkrat sploh ne pride v poštev. »Ko bi bili samostojni demokrati le količkaj prebirali strokovnjaška poročila o lanskem vinski letini, bi si bili prihranili blamažo z »atentatom« *na naše vinogradnike.**

Prepričani smo, da g. Petovar ne bo več strašil z atentatom po Slov. Štajerskem, ker se smeji SDS-arski volivni izmišljotini ne le vsak večji vinogradnik, ampak vsak viničar!

Veličasten shod dr. Korošca v Celju.

Dne 10. januarja se je vršil v dvorani pri Belem volu v Celju shod SLS, na katerem je nastopil kot glavni govornik g. dr. Anton Korošec. Dvorana je bila nabito polna, tako da se ljudje niso mogli niti gibati. Bilo je na shodu tudi nekaj okoličanov, v veliki večini pa samo zavedni naši volivci iz mesta Celja. Veliko cseb je moralo oditi, ker ni bilo v dvorani več prostora. Shod je vodil g. dr. Anton Ogrizek, ki je zborovalce poudaril v imenu mestnega odbora SLS in podal besedo namestniku mestnega kandidata g. Antonu Cestniku. G. prof. Cestnik je s svojim iskrenim in premišljenim govorom zadobil v dvorani na prvi mah vse poslušalce. Uvodoma je poudaril velike naloge, ki jih ima oblastna skupščina in omenil posebno za mesto Celje najbolj pereče vprašanje regulacije Savinje in njenih pritokov. Poudarjal je pogubonske posledice centralistične uredbe naše države in zahteval, da upošteva vlada v Belgradu, da smo tudi mi Slovenci ljudje, ki moramo tudi živeti! Vlada naj nam da nazaj naše deželno premoženje in naše deželne doklade, pa bomo znali dokazati, kaj se pravi delati v prid ljudstvu. Mi nismo taki, kakor so oni, ki znajo spravljati v svoje banke slovenski denar, kjer ga zapravljajo in nato skrahirajo. Mi smo dobri in pridni gospodarji in to zato, ker smo pošteni in pozitivni kristjani. Ne taki kakor demokratje, ki sedaj okoli trobijo, da so oni najbolj verni katoličani, pa cerkve niti od znotraj ne vidijo! (Burno pritrdjevanje in glasovi po dvorani: Še od zunaj jo iz sovraštva do vere nečje pogledati!) In zato, ker smo taki, smo se v svrhu teh volitev res sporazumeli tudi z drugimi strankami, ki zastopajo ista načela počenega gospodarstva in boja proti korupciji. To je ves naš greh, ki ga pa mi smatramo za najlepšo čednost. Živi v Celju mala družba SDS, ki misli, da sme in mora samo ona vladati. A kako je njeno delo! Milijoni slovenskega denarja so naloženi v zavodih, od katerih se ne bo dobila niti polovica na-aj! (Viharni klici: Dol SDS!) In zato je naš cilj in naša naloga, da rešimo, kar se še rešiti da, a ne na tak način, da pustimo še nadalje na raznih stoličkih demokrate, temveč, da si ljudstvo izbere samo svoje zastopnike, ki bodo znali gospodariti le v korist naroda! Zato vsi volivci na dan volitev na volišče, da bo vsak pomagal večji demokrate ob tla, odkjer ne bodo nikdar več vstali!

Tem besedam je sledilo po dvorani oglašujoče pritrdjevanje in ploskanje, ki se je spreminilo naravnost v vihar navdušenja, ko je stopil na oder voditelj našega naroda dr. Anton Korošec. Prisotni so pozdravljali dr. Korošca z mahačimi rokami in mu neprestano klicali v pozdrav: Bog živi dr. Korošca!, ki je nato v lepem in poljudnem govoru razložil sedanje politično stanje in posebno razložil svojim volivcem potek zadnje vladne krize, ko je SLS šla do skrajnosti zaupanja na pogajanja. Govornik je poudarjal, da je uspeh naše misli v Belgradu našel že veliko število srbskih in hrvatskih odličnih mož. Vsi so nas spoznali v Belgradu kot poštene in delavne moze in zato zahtevajo, da morajo tudi zastopniki slovenskega naroda priti v vlado, a le pod tem pogojem, da smo enakopravni z vsemi drugimi strankami. (Burno ploskanje in pritrdjevanje po dvorani.) Mi ne popustimo niti za las od naše avtonomije, a tudi ne od naših krščanskih načel. Začetkom so res razni ministri na pristisk Hrvatov hoteli to dseči, a ko smo jim razložili, da je tako avtonomija kakor tudi »klerikal« *zeme le izraz naše resne in poštene volje, delati le za naše ljudstvo in našo državo, se teh zahtev pri končnih pogovorih niti niti omenilo. Mi nismo prodali prav nikake avtonomije, ker ta misel med našim narodom živi še krepkeje, kakor pa v prejšnjih časih. Mi tega tudi ne bomo nikdar storili, ker je to program našega naroda. Nato je g. govornik prešel na pomen oblastnih skupščin in poudarjal misel, da gremo v tem boju v Celju s slovenskimi radikali skupno na volišče. Ti*

Mlada Breda.

Opereta v dveh dejanjih. Na podlagi narodne pesmi priredil in ugalsal Josip Lavtižar. National litografski zavod Cemažar in drug v Ljubljani. Samozaložba Rateče-Planina. Partitura obsega 22 velikih strani v barvanem ovitku. Cena 30 Din s poštino vred. Besedilo 3.50 Din s poštino vred.

Skladatelj je poiskal snov v stari slovenski zgodovini, ko so Turki pustošili po Slovenskem in odhajali s plenom nazaj v Turčijo. V skladbi nas srečujejo pristne domače osebe. Tu imamo kranjsko mater Mino in njeno hčerko Bredo, ki so jo Turki uropali. Tu imamo Bredine prijateljice Anico, Lentiko in Nežiko v narodni noši. Mina je zložila Bredino balo v pisano skrinjo, vrh bale pa položila pečo, ker je rekla Breda, da bo pečo najprej potrebovala. Igrokaz nima nič opraviti s živgami tujih narodov, temveč predstavlja življenje naših ljudi. Slovenci imamo veliko iger, ki so prevedene iz drugih jezikov. V njih so nam neumljivi značaji, iz katerih veje neznan duh. Večkrat so osebe vzete iz višjih krogov, s katerimi nimamo nikakega sorodstva, zato take igre ne morejo postati domače blago. Sicer se predstavljajo tudi v »Mladi Bredin« *turške razmere, toda le toliko, kolikor so v zvezi z našo zgodovino.*

V igri vidimo materino skrb in žalost, nedolžno srce njene hčerke, ljubezen Bredinih prijateljic, krepak značaj turškega poveljnika Hameda in hudobijo njegove matere Kasandre. Potek dogodkov ni nikjer dolgočasen. Dramatični prizori sledijo drug drugemu in segajo do srca. Le par zgledov: Ko pejeta Mina in Breda pred Marijino podobo: »Mati

derne skladbe pretežke za manj izvežbane pevske zборе. Vzemite v roko »Mlado Bredo«*! Ta vam ne bo delala težko! Dinamična znamenja, ki jih je skladatelj namenoma opustil, naj dostavi vsak dirigent po okusu.*

Kakšna oprava naj je v igri? Nobene posebnosti ni treba. V prvem dejanju je kmetka soba s stari pohištvo; na steni visi Marijina podoba, pod njo gori lučka. V drugem dejanju je soba v turškem gradu. To je vse. Le obleka Turkov, Hamedove matere in njenih služkinj zahteva nekoliko več pozornosti.

Sklepni zbor:

Končano je trpljenje,
končano je življenje,
naj duša v Bogu sniva
in večni mir uživa —

je zložen za sopran, alt, tenor in bas ter v sredi nekoliko tematično obdelan, toda vse v lahkem slogu.

S tem priporočilom naj gre »Mlada Breda« *na pot. Kako jo bodo njeni rojaki sprejeli, bomo videli pozneje. Na Dovjem smo jo uprizorili še v rokopisu trikrat zapored, in pri vsaki predstavi je naraščal obisk do prenapolnjene dvorane.*

Igra je res lepa in mična; zelo bo ugajala društvom po deželi. Pevci in pevke se je bodo učili z veseljem in jo izvajali z velikim uspehom. Slo bo, če je pevovodja le količkaj izvežban.

Skladbo pa diči tudi prikupljiva vnianost, gladek močan papir, jasna notacija in okusno barvan ovitek. — Čudim se, da je cena tako nizka.

Jakob Aljaž.

slovenski radikali niso povsem enaki nekemu delu radikalov v Belgradu, temveč slovenski radikali so po večini nekdanji demokrati, ki so izstopili iz demokratičnih vrst samo radi tega, ker so poštenji. In s takimi gremo v boj, da zmaga tudi pri nas ta princip. SLS bo povsod po deželi zmagala sijajno in da bo ta zmaga še lepša, moramo tudi v Celju zmagati!

Poslušalci so nato z navdušenjem na novo klicali podprave dr. Korošcu, pleskali in s klobuki vihteli tako, da je ponovno nastal v dvorani pravi vihar pozdravljanja in navdušenja. Nato je predsednik shoda g. dr. Ogrizek v temperamentnem govoru orisal gospodarsko delo in zasluge naših demokratov v Celju in opozoril na dejstvo, da bo oblastna skupščina imela sicer v začetku malo denarja na razpolago, a tudi tega ne smemo poveriti v roke demokratu, ker bi se sicer znalo prirediti ravno tako kakor pri Slavenski banki, da bi nam še to malo denarja znepravili.

Prevaljsko-marenberški okraj v taboru SLS.

Mislil bi kdo, da Slovenska ljudska stranka v prevaljsko-marenberškem okraju počiva in da se ne zanima tako za volitve v oblastno skupščino, kakor slišimo od drugih. Vendar temeljito bi se motil vsak, ki bi delal račune z našim molkom. Z veseljem lahko poročamo, da, kakor drugod, je tudi v našem okraju ljudstvo z malimi izjemami zaslepljenih pristašev Radiča in neslavne Samostojno demokratiške stranke v taboru Slovenske ljudske stranke. Tudi, kar tiče socialistov, izprevidavamo ti, da je njihova za te volitve združena socialistična lista neiskrena in da od socialistične stranke pač nima pričakovati kakšnega zboljšanja in resnega dela za ljudstvo. Kako zavedno je naše ljudstvo, kažejo najbolj lepo in številno obiskani sestanki in shodi, ki jih prirejajo po okraju naši kandidati. Doslej so se vršili naslednji shodi in sestanki:

Začetek je bil na Štefanovo 26. decembra v Prevaljah, kjer sta poročala na prav obilno obiskanem shodu poslanec g. Žebot in kandidat g. Stabej. Navzoči so z velikim odobravanjem sledili govorom in njih sklep je bil, delati na to, da spravijo po možnosti vsakega našega volivca na volišče. Isti dan je imel kandidat g. Držeknik enako lepo uspešno shoda v Breznu in na Kapli, kandidat g. Kugovnik pa v St. Danijelu. Poslanec g. Žebot in g. Stabej sta imela isti dan še zaupniški sestanek v Guštanjah, kjer se vrši shod v nedeljo, 16. januarja. V nedeljo 2. januarja pa so imeli kandidati naslednje shode: G. Držeknik na Remšniku, kjer je vse ljudstvo enodušno izjavljalo, da gre v boj do popolne zmage Slovenske ljudske stranke. G. Stabej je imel širši volivni sestanek v Marenbergu, kjer so bili navzoči tudi tamkašnji nemški volivci in ki so izjavljali, da bodo volili SLS in da jih ne briga, ako so izrečeni njihovega odobrenja napravili nekateri dogovori z Radičevno stranko, ki ji nihče več ne zaupa. G. Kugovnik pa je imel isti dan shod v Libeljah. Na pravniki Sv. Treh kraljev sta imela kandidata g. Držeknik in g. Stabej najprej po rani sv. maši shod v Vuzenici, ki je izredno dobro uspel, potem g. Držeknik pri Sv. Primožu na Pohorju, g. Stabej pa na Muti. Na Muti so prišli na shod tudi socialisti s svojim županom na čelu in so proti koncu shoda začeli govornika motiti. Zadržali pa so se sicer mirno in je shod potekel v najlepšem redu. Socialističen nastop pa je dal našim volivcem še več pobude in poguma, da bodo delali za čim številnejšo udeležbo naših somišljenikov pri volitvah. Po shodu se je vršil še zaupniški sestanek zaupnikov z Mute, s Pernic in Svetega Primoža nad Muto. Istega dne je imel sijajno obiskan shod še g. poslanec Pušenjak pri Gröglu v Ribnici in g. Kugovnik na Ojstrici. Nič manj veselo in navdušeno razpoloženje ni bilo na shodih v nedeljo 9. januarja. V Mežici sta zborovala pri veliki udeležbi g. Stabej in poslanec g. dr. Gosar. S strani socialistov ni bilo nobene udeležbe in je shod potekel v najlepšem redu. Naši zaupniki so sklenili, da hočejo z največjo verno delati na to, da bo število volivcev dne 23. januarja v Mežici kar mogoče veliko in da bo naraslo. V Črni je zboroval g. Kugovnik, v Trobnjah in na Gorini pa g. Držeknik.

Vsi ti shodi so pokazali, da naše ljudstvo dobro ve, da je njegovo mesto edino v Slovenski ljudski stranki in da sedaj pač ni čas za to, da bi se vrste slovenskih volivcev cepile na razne druge brezpomembne stranke. Uvideli so, da je mogoče izboljšanje položaja in rešitev iz sedanje gospodarske krize edino le po zastopnikih Slovenske ljudske stranke. Njim zaupajo, kakor povsod drugod po Sloveniji, neomažno tudi v prevaljsko-marenberškem okraju in zato hoče vsak storiti vse, da bodo vrste volivcev Slovenske ljudske stranke v tem okraju zrastle in da bo 23. januarja tudi prevaljsko-marenberški okraj zvest ob strani zmagajoče armade Slovenske ljudske stranke.

Značaina Gorenjska.

V nedeljo 9. januarja so se v krajanskem glavarstvu vršili sledeči shodi: v Smledniku, Trbojah in Šenčurju sta govorila dr. Basaj in Umnik. Vsi ti shodi so bili zelo dobro obiskani. V Šenčurju se je nekaj usajal neki komunist Mlakar, pa mu seveda ni uspelo. V Predlovcu in Predlovcu je isti dan govoril ob obilni udeležbi poslanec Brodar. Po shodu se je oglašil k besedi neki Tomšič iz Ljubljane in je imel, ko so naši odšli, točno šest poslušalcev. Kar so zgradili radičevci prejšnji

večer na Zgornji Beli z lažmi, se jim je drugi dan z našim shodom samoposebi podrl. Je prav škoda, da se gg. radičevci toliko trudijo, ko venar vedo, da so Gorenjci mogoče, ne pa šolebarde, ki bi se spreminjali, kakor g. Radič. Radičeva politika nemožnosti je pač samo za Hrvate, ki ničesar ne boro in zato verjamejo vsaki farbariji svojega voditelja. V Trsteniku in Goričah sta govorila dr. Šilar in poslanec Brodar. Tudi v teh dveh krajih so shodi sijajno uspeli. Na Sv. Treh kraljev dan sta govorila na Bledu poslanec Serneč in kandidat Jakob Jan. Shod je izvrstno izpadel in bo tudi Blede pokazal, da stoji v vrstah slovenstva in da je minila doba žerjavovske komande in orjunaških nasilij. Na Štefanovo je poslanec Serneč govoril na shodih na Dobravi in v Ovsikah. Na obeh teh dveh shodih je govoril tudi kandidat Arnež.

Kamniški okraj neomajljiv.

V nedeljo 9. januarja sta se vršila dobro obiskana shoda v Čemšeniku po prvi sv. maši in v St. Gotardu po deseti maši. Na obeh volivnih shodih je govoril naš splošno priljubljeni narodni poslanec g. Strein, kateri je temeljito opisal sedanji položaj SLS v Belgradu in kako važen pomen imajo volitve v oblastno skupščino. Na obeh shodih je sledilo odobravanje njegovemu poročilu, ker je vsak pošteno misleč človek lahko razvidel, da je edino SLS v Sloveniji prava stranka, ker temelji na programu poštenosti in se bori za dobrobit slovenskega naroda. Dočim so vse druge stranke samo škodljivci Slovenije. Po končanem govoru g. poslanca so zborovalci soglasno sklenili, da bomo brez izjeme vsi na dan 23. januarja glasovali za stranko poštenosti, katera je ed na SLS. Na tem mestu naj bo g. poslancu Streinu izrečena najlepša zahvala, da je prišel v naše kraje, dasiravno volimo v volivnem okraju Celje-Vranksko.

V nedeljo po popoldanskem cerkvenem opravilu se je vršil v Vodičah veličasten shod SLS. Volivci so prostorno dvorano Društvenega doma popolnoma napolnili. Poročala sta o oblastnih volitvah, o delu in ustroju bivšega deželne zbornice in odbora ter o izgledih v bodočnosti kandidata g. Mazovec in Novak. Za svoja izvajanja sta žela oba govornika živahno odobravanje. Navzočih je bilo tudi par nasprotnikov, ki so bili popolnoma mirni in pazljivo poslušali. Kakor zmeraj bodo tudi to pot Vodičice v polni meri storile svojo dolžnost. O tem nas uverja navdušenje in odlično borbeno razpoloženje Vodičanov.

Polom demokratiške agitacije v Mariboru.

Demokratje v Mariboru so že tako obupali nad brezplovnostjo volivne akcije, da je dosedaj vsa njihova agitacija obstojala v dr. Lipoldovih, Tumpejevih itd. izjavah v »Tabloru« in v »Jutru«. Vodstvo SDS je polom Slovenske banke in odkritje afer, v katere so zapletene nekatere mariborske esdeersarske kofrije, tako poparilo, da si sploh ne upajo nastopati v javnosti. Šele zadnje nedeljo so poskusili s svojim prvim volivnim shodom in sicer iz prevladnosti zunaj v Magdalenskem predmestju. Kljub agitaciji med vsemi pristaši in pomoči Orjuna je bil že prvi sestanek velika polomija. Dr. Pivko je predstavil praznim stolom v sobi vrhovnega kandidata za mesto Maribor Mohorka, ki pa je bil tako pobit vsled slabega interesa za shod, da je komaj spravil par besed iz ust. Novih sestankov baje demokratje ne bodo več prirejali, ker se ne izplača.

Iz volivnega gibanja v laškem okraju. Volivno gibanje v laškem okraju je v polnem teku. Treba je še, da zadnji teden izvršijo zaupniki po posameznih vaseh podrobno agitacijo. Pripravljeni smo, da bo izšla SLS v zavednem laškem okraju iz volivnega boja še s častnejšo zmago nego pri zadnjih skupščinskih volitvah. Samostojni demokratje v laškem okraju ne morejo imeti shodov niti med lastnimi ljudmi. Nekdanji samostojneži — sedaj Radičev privesek — tudi ne prireajo shodov. Ko je bil v vladah še g. Pucelj, jim je obljubil razne podpore za kmetijsko podružnico v Trbovljah in šolo v Šentlenartu, a ostalo je le pri obljubi, denarja ni bilo od nikoder.

Sv. Marjeta pri Rimskih toplicah. V nedeljo 16. januarja shod SLS po prvi sv. maši. Dvor pri Žužemberku smatrajo nasprotniki SLS za svojo trdnjavo. Vsaj tako so pričarani. V četrtek 6. januarja je imela SDS pri nas shod. Nekaj g. Blagajne iz Ljubljane je napadel gospodarstvo SLS. Končal je pa s tem, naj Dvorjani vlijajo kogar hočejo, da le SLS ne. Od g. Križmana, ki je na tem shodu v 50 minutnem govoru naslikal pošteno delo SLS in razgalil vso ogabnost SDS in njene politike, pa je dobil za svojo nevednost dobro lekcijo. Zborovalci so izvajanjem g. Križmana v veliki večini burno aplavdirali. SDS pa je za eno blamažo bogatejša.

Pri Sv. Florjani pod Bočem sta imela dne 9. januarja kandidata Marko Kranjc in namestnik Ivan Rožkar krasno obiskan shod, ki je trajal nad dve uri. Žerjavov demokratiški kandidat Perkovič, ki je tu doma, si shoda niti ne upa prirediti. Radičevci dr. Novačan je imel sestanek, katerega se je udeležilo okoli 15 ljudi, a med njimi le kakih 5 njegovih pristašev. Slovenski ljudski stranki pa so volivci na shodu izrazili svoje popolno zaupanje. — Popoldne istega dne je imel Marko Kranjc ravnotako lep shod v Stopereh. Govoril je tudi

načelnik krajevne organizacije SLS g. Vrablič, ki je opozoril posebno na potrebe tamokšnjega kraja, za katere naj bi se oblastna skupščina zavzela.

Shodi SLS v občinah okrog Gornje Radgone so se vršili pretelko nedeljo in ponedeljek. Na teh shodih je bilo navzočih lepo število bivših samostojnežev, ki pa so sedaj soglasno obsojali Puceljevo hlapčevsko politiko. Zanemarjanje za volitve je izredno. Pričakuje se prav številna udeležba na volišču. SLS bo v tem okraju popolna zmagovalka.

Volišča

za volitve v oblastno skupščino 23. januarja so ista kakor so bila za zadnje volitve v narodno skupščino leta 1925. V mariborski oblasti sta nam dozdej znani samo dve novi volišči: Sv. Boženk v Halozah (za okraj Ptuj) in Sv. Rupert nad Laškim (okraj Celje).

Kandidatne liste.

MESTO MARIBOR.

I. Združeni socialisti. Kandidati: Viktor Grčar, nadučitelj, Ivan Krajnc, Ivan Favar, profesor. — Namestniki: Andrej Bahun, Ivan Dvoršak, Franjo Korben.

II. Združena gospodarska lista. Kandidati: Dr. Josip Leskover, župan v Mariboru; dr. Rudolf Ravnik, odvetnik v Mariboru; dr. Lothar Mühleisen, odvetnik v Mariboru. — Namestniki: Domiter, Kutin, Glaser.

III. Davidovičevi demokrati, narodni socialisti in radičevci. Kandidati: Josip Ribarič, profesor, dr. Rih. Faninger (radičevci), advokat, dr. Franc Rostohar (narodni socialisti), profesor. — Namestniki: Ant. Lipovšek, Matko Fras in Jakob Škabar.

IV. SDS. Kandidati: Josip Mohorko, Vilko Weigl, Jože Voltič. — Namestniki: Ivan Kejžar, Anton Grmek in dr. Miloš Vauhnik.

BREŽICE.

I. SLS. Kandidati: Podvinski Franc, posestnik, Blatno, Globoko pri Brežicah; Jožef Tratnik, župnik, Rajhenburg ob Savi; dr. Rok Jesenko, odvetnik v Sevnici ob Savi. — Namestniki: Ivan Urek, posestnik, Globoko št. 19 pri Brežicah; Anton Škerbec, posestnik, Videm ob Savi; Martin Kozina, posestnik, Prešnlaka pri Sevnici ob Savi.

II. SDS. Kandidati: Karol Cimperšek, trg. in posestnik, Sevnica; Ivan Ogorevc, posest. in kovač, Velik Obrež; dr. Ljudevit Štoker, odvetnik, Brežice. — Namestniki: Ivan Pavlovič, pos. in župan, Armeško; Blaž Jeriček, trgovec, Rajhenburg; Fran Kusljan, lesni trgovec, in pos., Brežice.

III. SKS. Kandidati: Ivan Urek, pos. in župan, Globoko 12; Ivan Bogovič, posestnik, Černič 27; Jožef Petan, posest., Sromlje 15. — Namestniki: Franc Trupej, posest., Šmarje-Sevnica 25; Franc Savnik, posest., Trnje 9; Ivan Bogovič, ekonom, Sela štev. 4.

IV. Kristanovi socialisti. Kandidati: Josip Šetinc, posest., Bukovšek 37; Ludvik Petretič, strojnik; Franc Klinar, kurjač, Boštanj pri Sevnici. — Namestniki: Karol Ogorevc, usnar, Pišce 82; Vinko Hercog, posest. in železničar, Blanca 15; Anton Slabe, prog. čuvaj, Gaberje-Dobova.

V. SKS disidenti proti Radiču. Kandidati: Martin Vimpolšek, posestnik, Černe 11 (Zakoti); Anton Kolman, posest., Podgorje 35 (Pišce); Ivan Glovčevšek, pos. sin in pek, pomočnik, Zg. Obrež 96. — Namestniki: Anton Benčin, pos., Arčiče; Ivan Megov, posest., Dobova 5; Franc Jelen, posestnik, Stara vas 100 — Videm.

VI. Bernotovi socialisti. Kandidati: Martin Umek, delavec, Piršenbreg 14, Globoko; Simon Šprager, želez. kmetnik, Blanca 1; Karol Pinterič, posest., Drenovec 58, Bizeljsko. — Namestniki: Andrej Cvirn, posest., Blanca 28; Franc Germovšek, čevljar in posest., Globoko; Jože Putrih, posestnik, Brezovica 34, Bizeljsko.

LAŠKO.

I. SLS. Kandidati: Jože Zmave, kaplan v Trbovljah; Matevž Deželak, posestnik, Leče pri Rimskih toplicah; Filip Križnik, rudar, Loke pri Trbovljah. — Namestniki: Franc Terseglav, urednik v Ljubljani; Miha Hrašnik, kmet, Brstnik pri Laškem; Janko Arnež, krojaški mojster, Hrašnik.

II. SKS. Kandidati: Ferdo Roš, posest., Hrašnik; Karel Veber, posest., Sv. Lenart-Laško; Fr. Tovornik, posest., Sv. Lenart nad Laškim. — Namestniki: Anton Guček, del., Mrzlo polje, Jurkloster; Ivan Pust, posest., Loke 305; Franc Župan, posest., Praprotno 10, Trbovlje.

III. Kristanovi socialisti. Kandidati: Sitar Ign., župan, Trbovlje; Grabner Vinko, strojnik, Trbovlje; Brnjar Franc, steklar, Hrašnik. — Namestniki: Plihoršek Franc, kovač, Trbovlje; Slapšak Franc, rudar, Trbovlje; Verden Anton, rudar, Trbovlje.

IV. SDS. Kandidati: Dr. Bohinjec Joža, Ljubljana; Dolinšek Avgust, Hrašnik; Restar Jakob, Praprotno. — Namestniki: Elsbacher Konrad, Laško; Baša Alojzij, načelnik, Zidani most; Horjak Anton, posestnik, Loka pri Zid. mostu.

V. Bernotovi socialisti. Kandidati: Zvonimir Bernot, urednik, Ljubljana; Ivan Domšek, rudar, Hrašnik; Franc Rinaldo, kovač, Trbovlje. — Namestniki: Jože Učakar, rudar, Trbovlje; Anton Levstek II., Trbovlje; Ludvik Kolenc, rudar, Loke 165 — Trbovlje.

Beleške

Δ Demokratika legika. V težkih dneh ob pričetku vojske leta 1914. sta kot govornika nastopila tudi dr. Tavčar in dr. Natlačen. Mi se tistih govorov nismo dotaknili, zveleklo jih je na dan »Jutro«. Mi smo odgovorili. Sedaj »Jutro« pravi, da je dr. Tavčar moral tako govoriti, če se je hotel izogniti večjemu zlu in preprečiti, da na magistrat ni prišel nemški komisar. Dobro. Priznamo dr. Tavčarju ta idealen nagib. Toda če je bila ohranitev magistrata v interesu slovenstva, je bila še neprimerno večje važnosti ohranitev deželne uprave v slovenskih rokah. To upravo je imela SLS. In dr. Natlačen je govoril pred dvorcem, da podpre starišče deželne uprave, Zakaj ga potem zmerjate, če je po vaši lastni logiki prav delal?

Δ O slovenskih volivcih, kmetih, delavcih, javnih nameščencih piše »Jutro«, da so do sedaj dali v ogromni večini zaupanje Slovenski ljudski stranki, sedaj pa iščejo in nastopajo nova pota. — Kakšna nova pota pa naj bi iskali danes ti slovenski volivci? Oni gredo tudi danes isto pot kot pri zadnjih volitvah. Vzroki, ki so jih napotili, da so za narodno skupščino dali v ogromni večini svoj glas Slovenski ljudski stranki, ti vzroki so zdaj za oblastno skupščino še toliko bolj tehtni: ker slovenski volivci, naj bo kmet, delavec, obrtnik, uradnik ali kdorkoli, danes še veliko bolj uvideva, da je edino SLS resnično slovenska stranka in da edino resnično zastopa slovenske interese, in da v slovenskih oblastnih skupščinah razen SLS sploh nobena druga stranka nima nič iskati, ker ni nobena po programu slovenska stranka. Ali so mar radičevci slovenska stranka? Ali pa morda SDS, ki bi bila razžaljena, če bi jo kdo imenoval slovensko stranko? Da, da, slovenski volivci že vedo, na kateri poti so. Oni so na slovenski poti. Ta pa ne pelje v Jutrov tabor. In če hoče SDS kdaj priti do slovenskih volivcev, potem mora najprej ona sama iskati in nastopati nova pota. Njena dosedanja pota so je od slovenskih volivcev le še veliko bolj oddaljila, o tem se bo na svojo žalost lahko prepričala na 23. januarja.

Δ General »Jutro« je na dolgo in široko popisalo, kako je žaljen demokratični čut državljanov, ko je bil imenovan general za prometnega ministra. Napadi na dr. Korošca, češ, da je tudi on že pristal na to imenovanje, kar ne morejo prenehati. Včeraj pa objavljala belgrajska »Vreme« čestitke gospodarskih in trgovskih organizacij, ki pravijo, da jim je general v prometnem resoru zelo všeč in ga hvalijo kot rešitelja našega prometa. Med tistimi, ki so čestitke poslali, je tudi ljubljanski kandidat SDS gospod Mohorič. »Jutro« bi reklo: »Sapientij sat.«

K članku »Kako navzdol«

Pod gornjim zaglavjem sem opisal v Slovenju št. 297 obupen odpor občine Sv. Gregor proti nasilju seljaške vlade, ki hoče ljudstvu naložiti ogromno breme z zidanjem docela nepotrebnih nove šole v Dvorski vasi, katere se zida le na zahtevo par samostojnežev iz političnostrankskih imenov. Prosvetni inspektor g. dr. Lončar je v Slovenju št. 299 objavil pojasnilo, ki je zame naravnost dragoceno. Pojasnilo z uradnega mesta konstatira resničnost mojih navedb, da šole Papeži, Kuželi, Nemška Loka, Ovčjak še danes 2. i. 1927, ko se že bližamo drugi polovici šolskega leta 1926-27, nimajo učiteljskih moči in poduka, četudi jih prebivalstvo ponovno prosi. Da g. inspektor v svoji vestnosti ni vzrok takim »nedostatom«, rad verjamem, a res je, da vse to zakrivilja državna šolska uprava in ne ljudstvo res je, da je za 8 otrok Dvorske vasi nastavljen učitelj, dočim vse našete šole še niso začele s poukom razen Nemška Loka 18. 12. 1926. Podatke o proceduri ustanavljanja in zidanju šole Dvorske vasi pustil g. inspektor neomajane, kar je zame najvažnejše ter da g. inspektor tacite prizna, šola je nedolžnostna, to je, vasi, ki bodo hotele pošiljati otroke v novo šolo, bodo nosile tudi stroške zgradbe in vzdrževanja šole same, ostale vasi pa ostanjejo v dosedanjih šolskih okoliših. V to že cilja dejstvo, da so vse oblasti pustile prostost črtirju Maroltu in da se je poljubno sestavil stavbni odbor, ki tudi poljubno razpolaga z državno podporo in ostalim fin. sredstvi. V ponovnih intervencijah na vseh instancah od Kočevja do kabineta prosv. ministra g. M. Trifunoviča sem jasno poudarjal, da odpor ljudstva ne gre proti kulturni instituciji — šoli, marveč proti ogromnim bremenom, ki jih nalaga nova šola občini Sv. Gregor, katere pa prebivalstvo ne potrebuje, saj je že v tri šole vsolano.

V svojem poštenju g. inspektor tudi ne zavrača moje trditve, da se je merila distanca Dvorska vas—Velike Lašče v krivi črti Dvorska vas—Mala Slevica—Velike Lašče mesto v ravni črti, kjer teče stara pot Dvorska vas—Strmec—Velike Lašče, kar se je zgodilo, odkrito trdim, in fraudem legis, in s tem se je pridobila razdalja 5 km, dočim je dejanska le 3 in pol km. S tem pa je tudi protizakonitost cele akcije jasno dokazana, poleg dejstva, da Dvorska vas nima dovolj otrok za samostojno šolo, zato so se vasi Mala Slevica, Škrlavica, Zlati rten in Kožarji brez zakonite podlage, — vsaka omenjenih vasi ima manj kot 4 km do svoje šole — iztrgale iz dosedanjih okolišev, ter pridilele novemu okolišu Dvorska vas. To dvoje, predpisana razdalja in število otrok pa je po avstr. zakonu, ki je danes še v veljavi in vedno jačji kot vsako Ministrovo Naređenje, onemogočuje vsako nasilje nad ljudstvom, ki odklanja novo šolo. Zato je bil vsakdo, ki je imel opraviti z dvorjansko šolo, trdno prepričan, da državni svet mora ugoditi pritožbi občine in odbiti ministrove dovoljenje zidanja šole. Da je državni svet baš nasprotno učinil, je vznemirilo vsakogar, ki je študiral omenjeni akt. Osebnost sem v Belgradu zvedel za rešitev drž. sklepa, ki se da le takrat razlagati, če je znana izjava bivšega ministra v seljaški vladi g. Pucelja o šoli v Dvorski vasi: »... Pa sem nategnil velike vajeti in šlo je« Torej ni samo šolski aparat od okr. šol. sveta v Kočevju pa do ministrstva prosvete v vajah bivšega poljedelskega ministra g. Pucelja, marveč tudi državni svet Torej državni svet tudi ve, kdo je v vladi in kdo je v opoziciji! Brez komentarja S tem pa zadeva še ni končana, o tem naj bo uverjen g. državni svetnik, referent za slovenske zadeve, ki je omogočil tako rešitev, četudi sem predlagal, da naj v skrajnem slučaju državni svet odredi ponovno merjenje distance. Pa kakor so se na vseh drž. instancah prezirale ljudske želje in argumenti, tako je šel tudi drž. svet preko vsega — so pač zarezale vajeti! Ljudstvo je izgubilo zadnjo nado na pravično rešitev, a navzile temu ne odneha, in prav ima! Če veliki župan počlila na obč. in šolske odbore pozive za varčevanje in prav ima, saj slov. kmet ne bo kmalu imel več s čim varčevati, na koncu je že, — bodi dovoljeno tudi ljudstvu, na čezar ramena se vali ogromno breme, da prodira s svojimi zahtevami še naprej! Ali budi šola nedolžnostna, ali pa naj se rezumirajo sklep drž. sveta in se obnovi postopanje od početka ter pritegne ljudstvo po obč. zastopu, ker lahko je pisati odloke, pozive in naređenja, a plačavati je težko, gospod! Ljudstvo poslušajte, ker ono tvori državo, pa zakon spoštujte, drugače ubijate sebe in vero in pravnost države!

K. Škulj, narodni poslanec.

Kaj se godi doma

Gledališče in finančni delegat.

Na protestnem shodu, ki ga je minulo nedeljo priredilo Združenje gledaliških igralcev v Ljubljani v obrambo interesov našega gledališča, me je g. predsednik Betetto prosil za javno izjavo o informacijah, ki jih je prejel (od koga?) glede redukcije gledaliških kreditov in dotacij.

Ustrezam drage volje temu pozivu, dasi bi bil iskreno želel, da bi se bil g. Betetto tudi pri meni informiral, preden je vrgel stvar med ljudi. Mnogo žal nisem mogel storiti za naše gledališče. V skromnih mejah svojega delokroga pa sem mu dal toliko dokazov simpatij in naklonjenosti, da sem, mislim, zaslužil to ozirnost, ne pa, da se me takoj, četudi le v obliki vprašanja, obkłada s težkimi očitki. Ako se še tako operem — in že potreba, da se perem, ni baš prijetnost! — kdo more še popolnoma ustaviti oni val »začudenja« in »gorčice«, ki so ga »konstatacije« (?) g. Betetta »naravno izvale« in ki je po »Sl. N.« od 11. t. m. šel med svet?

Kaj se mi podtika? Kakor znano, je kredit za 13 zvanjnikov našega gledališča v uradnem tisknem eksemplaru budžeta 1926-27 pomotoma vsled tiskovne pogreške preveč izkazan, namreč s 660.960, mesto s 66 Din. Diferenca znaša torej 599.404 Din letno ali 49.705.33 Din mesečno. Bistvo informacij g. Betetta obstoja v tem, da bi se bilo baje finančno ministrstvo, čim je zasledilo vso stvar, zadovoljilo s tem, da se samo trije obroki (januar—marec 1927) odtegnejo gledališču, da pa sem jaz, finančni delegat, »iz lastne inicijative« stvar tako pretkano zasukal, da Gen. dir. drž. računovodstva, ki sama seveda 64.496 ne zna odšteti od 660.960, zahteva še ostalih 9 obrokov.

Ali moram res še naglašati, da so to bajke, ki se razširjajo ali — zlo voljo kljub vsemu izključujem! — iz interesa, da zopet jaz prevzamem vlogo svetopisemskega kozla, ali pa iz totalnega nepoznanja naših budžetskih in blagajniških prilik v obče in konkretnih odredb ministrstva še posebej.

V detajle se ne spuščam in imam tem manj poudariti, da to, kar mi je g. upravnik Hubad, torej oni organ, ki se ga stvar v prvi vrsti tiče, spontano izjavil, »da je po njegovi vednosti delegacija v tej zadevi ne samo absolutno korektno postopala, ampak tudi do skrajnosti ščitila interese gledališča, kar je razvidno že iz tega, da na lastno odgovornost še do danes ni izterjala vse vsote, ki se je vsled znane tiskovne pogreške porabila preko dopustne mere.«

V Ljubljani, dne 11. januarja 1927.

Delegat: Dr. Sarnik.

Ing. Gvidon Gulič:

PARNI STROJ IN PARNA TURBINA.

Navodila za strojnike in obratovodje parnih obročev. — Vezana knjiga stane 80 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Hujskanje „Jutra“ glede splošne bolnice v Mariboru.

Maribor, 10. jan.

»Zakaj še nimamo röntgenologa v mariborski bolnici,« se zopet pogreva v naivnem članku »Jutra« od 8. t. m. Vzrok za to je pač enostaven, da se taka vprašanja s častniškarsko demagogijo ne rešujejo, ampak zgolj na podlagi ljudskih potreb in zahtev. Zahteva stotine staršev je, da se modernizira in razširi zastarela izolirnica in s tem odpravi stalna nevarnost novih okuženih otrok v bolnici sami. Interes mesta Maribora in vseh okoliških občin je, da se izvede kanalizacija bolnice in slednjič odpravi nevarno prevažanje kužnih odpadkov po mariborskih in okoliških ulicah in cestah. V zadnji pohorski kočo pa je pronicila zahteva po ustanovitvi lastnega porodniškega in ginekološkega oddelka v tukajšnji bolnici, da ne bo treba odhajati ženam celo iz Korške in drugod v Ljubljano in v Avstrijo v svrhu zdravljenja ženskih bolezni. S tem se bodo prišedili našim kmetom ogromni, nepotrebni stroški! Tudi v interesu miru in zboljšanja odnošajev med zdravniški bolnice je, da se ne ustanovi še peti odnosni šestí oddelček v že itak prenapolnjeni marib. bolnici. Tak korak mora dovesti k novim težkim zapletitvam in borbam med primariji, kar ni ne v interesu ne v prid bolnikov bolnice. V članku se zopet apelira na velikega župana glede nastavitve röntgenologa. Res je, da spada v kompetenco vel. župana tudi zdravstveno polje in narodno zdravje v gotovem oziru. Vendar se mora veliki župan ozirati na zahteve in potrebe širših plasti naroda, ne pa na nagajivost par višjih stranknih pristašev in somišljenikov. Veliki župan je tembolj vezan v tej zadevi, ker je ravno smrt njegove sorodnice Birkmeier dala povod za vehementen napad na mariborsko bolnico in je dotičen članek zahteval modernizacijo izolirnice, da se s tem zabrani nova infekcija že itak bolnih otrok. Kar se tiče interpelacije nar. poslancev, pa je hvala Bogu večina njih iz dežele in kmetijskega stanu. Ti bodo že vedeli povedati Belgradu, kaj zahteva kmet glede tukajšnje bolnice in se njegove potrebe daleko ne krijejo z zahtevo po Jutrovem röntgenologu. Jutrova reklama je pač vedno bila slaba podpora! Slednjič sanja članek o neki kugi strankarske politike na zdravstvenem polju, ker še ni bil imenovan Jutrov röntgenolog in je bilo objavljeno imenovanje prim. dr. Dernovška v drž. zdravniški svet. To postopanje je edino pravo, kar je

že bil skrajni čas, da se je končala diktatura par ljudi na zdravstvenem polju v Sloveniji. To pa seveda ni po volji poščeci oseb, ki so mislile, da predstavljajo slovensko zdravstveno politiko.

Tat šolarskih sukenj prijet.

Včeraj se je nudił pasantom na Glincah ne-navaden prizor. Stvar je sledeča: Okrog 2 popoldne je opazil šolski vodja na Viču g. Ivan Štrukelj neznanega moškega v šolskem poslopju, ki se je nekam sumljivo obnašal. Na vprašanje g. Štruklja, koga žaka, je neznanec odgovoril, da žaka nekega učitelja, čigar ime je tudi navedel. Medtem pa, ko se je g. Štrukelj odstranil v staro šolsko poslopje, ki je poleg nove šole, in se je takoj nato obrnil, je srečal pred vrati šolske pisarne tega neznanca, ki je nesel pod pazduho večji zavitek, dočim ni imel prej, ko ga je g. Štrukelj prvič srečal, nobene stvari pri sebi. G. Štrukelj je stopil za neznanecem na cesto, ga prijel in vprašal, kaj nosi v zavitku. Neznanec je odgovoril, da ima v zavitku svoj suknjič. Vendar je na energično zahtevo odprl zavitek in so se pri tem na veliko začudenje g. Šolskega vodje pokazali suknjiči in povrniki šolskih učencev. G. Štrukelj je zahteval od neznanca, da mu sledi na policijsko stražnico. Na poti tjakaj pa je neznanec naenkrat vrgel zavitek od sebe ter prišel divje bežati po Tržaški cesti in čez Železniški prelaz proti Rožni dolini. Ta beg je prvi opazil učiteljski Stane Pavlič, ki se je pridružil zasledovanju tatu. Zasledovanju se je nato pridružio še mnogo drugih pasantov. Begunec, ki je imel precej razdalje med seboj in zasledovalci, se je skril za prizidek neke hiše. Vendar ga je učiteljski Stane Pavlič kmalu izsledil za prizidkom, nakar so spremljali begunca na policijsko stražnico. Že med potjo pa jih je dohitel mož postave, ki je begunca sprejel v svoje varstvo. Predrzni šolski tat se baje piše Janez Strgar, star približno 30 let in je doma iz Rudnika pri Ljubljani. Zanimivo pri tem je tudi to, da je bila med ukradenici tudi druga hčerka tovarnarja Vojnoviča. Starejši hčerki so namreč že pred enim mesecem ukradli suknjič na ženski gimnaziji v Ljubljani.

Smrtna nesreča.

V št. Petru pri Sv. Rupertu nad Laškimi je padel v torek 4. t. m. sinček Tomaža Videc z brvi v vodo, ko je šel v šolo na Reko. Potegnili so otroka še sicer živega iz vode, a se je tako prehladil da je že drugi dan umrl. Ganljiv je bil pogreb, katerega se je udeležila polnočestvilno plakajoča šolska mladež.

Ogenj v Mergenthalerjevi hiši na Selu.

Tovarnarja Mergenthalerja, ki se je pred kratkim ponesrečil pri nekem karambolu, je zadela v ponedeljek nova nesreča. Na podstrešju svoje hiše je imel spravljena dva voza slame, ki se je ob 9 zvečer na nepojasnen način vnela. Nastal je takoj velik požar, ki so ga mogli močnanski gasilci pogasiti šele po poldrugiurnem naporu gašenju. Tovarnar Adolf Mergenthaler trpi precej škodo, ki je le deloma krita z zavarovalnino. Ogenj je nastal najbrže vsled gorečih saj v dimniku.

Slovenci v Italiji

Kongres družbe „Legge Nazionale“.

V nedeljo se je vršil v Trstu 14. kongres znane družbe Lega Nazionale, ki je prvi po vojski. Lega Nazionale je bila pod Avstrijo italijanska irendentistična družba, ki je z materialno pomočjo Italije organizirala 133 italijanskih šol na Primorskem, v Dalmaciji in na Južnem Tirolskem ter vodila vse politično in kulturno snovanje Italijanov pod Avstrijo. Po razpadu Avstrije in priključitvi Primorske in Južnega Tirolskega k Italiji, je bila njena naloga izčrpana: primorski in tirolski Italijani so se združili z materjo Italijo. Nič zato, ako si je Italija, da doseže to združitve, podjarmila veliko večje število Slovanov in Nemcev kakor je bilo sploh vseh Italijanov pod Avstrijo. Čeravno je bila potemtakem dovršena naloga družbe, Lega Nazionale po vojni ni likvidirala ampak je menjala svoj program. Pretvorila se je v družbo, ki ji je glavni cilj potujčenje Slovencev in Hrvatov; za politično ureditev Nemcev skrbi podobno društvo Italia Redenta, ki kljub temu sega v področje Lega na Goriškem, kjer iz Vidma razširja silno akcijo med Slovenci. Obe društvi podpira vlada, kar je omenil na tržaškem kongresu tudi sam prefekt Fornaciari. Gro seveda za ogromne denarne podpore. Kako naj bi sicer družba vzdrževala 70 otroških vrtcev na Primorskem in na otokih?

Kongres se je vršil v gledališču Verdi od 11.30 do 12.30. Navzoči so bili poveljniki tržaške posadke gen. Pugliese, I. šolski nadzornik Reina; državni podtajnik in prosvetnem ministrstvu Bodrero, ki je obljubil udeležbo, je moral radi žalosti v hiši izostati. Opravičil ga je prefekt. Če se kongresa Lega udeležujejo generali, šolski nadzorniki in podministri, hoče vlada javno primorskim Slovanom pokazati, da odobrava in podpira tudi delo, ki ga Lega vrši med Slovani. Kongresa so se poleg delegatov iz Dalmacije, Istre in vse Primorske udeležili tudi fašistovski komisar Barduzzi, gen. Monesi, poveljnik milične cone, sen. Bombig iz Gorice, sen. Pittacco, ki je podpredsednik, in mnogo drugih osebosti. Občinski komisar Frontini je končal svoj pozdravni govor z: »Evviva il Duce! Evviva il Re! Prefekt je zaklical samo: »Evviva il Re! Fašistovski komisar je protestiral

proti zatiranju Italijanov v »neodrečeni« Dalmaciji. Medtem ko Italija tako dobrodušno postopa s Slovenci v Italiji, Jugoslavija zatira Italijane v Dalmaciji! Sen. Pittacco je orisal zgodovino Lega in vzkliknil: da bo ostala Lega »pokroviteljica idealnosti jezika in domovine, razvila se bo v paladij kulture in nacionalne neločljivosti vzdolž nepre-

makljivih mej Italije«. V tem so stopili v gledišče finančni državni podtajnik Suvich, poslanci Banelli, Mrach in Glunta. Godba je udarila Legino himno, po dvoraní je završalo, vse je bilo veselo razpoloženo. Med smehljajčimi pa je bilo tudi mnogo takih, ki so medtem mislili, da se Trst s takim kongres, ki spada jo v preteklost, ne bo rešil.

Dnevne novice

★ 75 letnica nadškofa dr. Kordača. Prakiški nadškof dr. Kordač je praznoval 10. januarja 75 letnico rojstva. Listi ga proslavljajo kot največjega katoliškega filozofa med Čehoslovaki in slave njegovo globoko pobožnost in osebno skromnost.

★ Novo izseljeniške kvote. Predsednik Cechidze je i-dal poročilo o kvoti izseljencev, ki se smejo letos po 1. juliju vseliti v Ameriko. Kvota je določena v razmerju s številom izseljencev raznih narodov, ki so se leta 1890 nahajali v Združenih državah. Dosegli se sme: iz Jugoslavije 777, iz Češkoslovaške 2248, iz Poljske 4978, iz Avstrije 1468, iz Francije 3837, iz Nemčije 23.428, iz Italije 3845 itd.

★ Umeščen je bil včeraj 11. januarja na župnijsko Sv. Trojica nad Cerkljico ondotni župni upravitelj ... Žužek.

★ Umrl ... včeraj jutraj v Radovljici v starosti 63 let ... France Mrak, posestnik. Pokojni, ki je bil g. dekana Matije Mraka, zapušta pet otrok. Pokopali ga bodo v črtnik ob pol 4 popoldne. Svetila mu večna luč! Prestalim naše iskreno sožalje!

★ Stoletnica prve Prešernove natisnjene pesmi. Danes je minulo sto let, odkar je bila natisnjena prva Prešernova pesem. Dne 12. januarja 1827 je prinesel namreč »Illyrisches Blatt« Prešernovo pesem »Deklamacija«, ki jo je 20 let pozneje izdal Prešeren tudi v svojih Pcezijah pod naslovom »Deklamacija: »Padala nebeška mana Israelcem je v pušavi...« Ni pa to prva pesem sploh, ki jo je Prešeren zložil. Starejša je »Zarjovena dvilica« iz l. 1825, ki jo je objavil šele Sket v Kresu 1883; posvečena je dr. Jakobu Traunu, Prešernovemu sošolcu na Dunaju, kot »Prophetischer Trost für den Traun im Jahre 1825«. Ker »Zarjavla devica«, kakor sedaj navačamo najstarejšo doslej znano Prešernovo pesem, ni bila namenjena javnosti, je Prešeren povzel njeno glavno misel in jo preli v pesem »Deklamacija«. Iz tega je jasno, odkod izvira notranja sorodnost obeh pesmi.

★ Ameriški rojaki zopet za poplavljenec. Jugoslovanska podporna zveza »Sloga« v Milwaukee je nakazala ljubljanskemu oblastnemu odboru Rdečega križa v Ljubljani za poplavljenec zopet 350 dolarjev z naročilom, da se polovica razdeli v Savinjski dolini, polovica pa v ljubljanski okolici. Razen tega je poslala tudi upravo »Nove Dobe« v Clevelandu znesek 21.50 dolarjev za poplavljenec v Sloveniji. Požrtvovalnost ameriških rojakov je res vse hvalje vredna! — Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa SHS, Ljubljana.

★ Prodaja starih znank krške izdaje. V pisarni ekonomskega oddelka poštnega ministrstva v Belgradu, Deligradska ulica 44, bo 28. januarja 1927 pismena dražba starih frankovnih in portovnih znank krške izdaje (okoli 205.000 znank). Pogoji so na vpogled pri ekonomskem odseku poštnega ravnateljstva v Ljubljani.

★ Izjava. Z nabiranjem prispevkov za godbo na pihala na Sv. Gori pri Litiji župni urad nima nikake skupnosti. — Župni urad Sv. Gora.

★ Organizacija potovanj za leto 1927. Zagrebško društvo za tujski promet »Putnik« namerava prirediti v letošnjem letu štiri potovanja po raznih delih sveta. Prvo potovanje bi trajalo od 17. marca do 16. aprila in bi stalo 7000 Din. Potniki bi se vkrcali v Dubrovniku in prepotovali kraje Aleksandrija, Port Said, Jafa, Beyrut, Alexandretta, Mersina, Smirna in nazaj v Dubrovnik. Drugo bi bilo gospodarsko potovanje v Nemčijo od 9. do 30. aprila po naj-namenitejših nemških industrijskih mestih. Trečje od 7. do 22. maja preko Švice, Francije in Italije. Četrto od 27. avgusta do 14. septembra po istih državah, toda po drugih progah.

★ Zahvala. Zensko društvo za podpiranje dijakov na Krku je prejelo od raznih dobrotnikov večje zneske iz raznih krajev Jugoslavije in inozemstva. Odbor se vsem darovalcem najudaneje zahvaljuje.

★ Roduko je v fruškogorskem rudniku Vrdnik. Nezadostni letošnji proračun je vsled zadel tudi delavce v državnih rudnikih. Izved nezadostnega kredita je finančni minister dne 6. januarja v rudniku Vrdnik reducirail 444 rudarjev, ki imajo skoro vsi družine.

★ Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Wollova 12, so nadalje darovali za Božič in Novo leto: L. Rottner, Maribor, Din 100; Smid Miha, Selčava, Din 10; Josipina in Mira Smole, St. Janž, Din 40; županstvo občine Toplice, Din 100; Pačovec Franc, Ljubljana, Din 10; Bar Franc, Ljubljana, Din 30; županstvo občine Studenec-Ig, Din 50; Lesar Jan, Šmartno pod Šmarno goro, Din 10; Alojzij in M. Zorman, Ljubljana, Din 20; Košir Franc, Ježica, Din 25; Persche A., Ljubljana, Din 50; župni urad Vurberg, Din 15; R. Neulauer, Golnik, Din 200; župni urad Mekin, Din 20; hranilnica in posojilnica Slivnica pri Mariboru, Din 50; šola na Planini pri Sevnici, Din 50; Josip Jagodic, Celje, Din 100; župni urad St. Ilj,

Din 30; Reifeisnova hranilnica in posojilnica, St. Ilj, Din 25; Rudolf Schmidt, Brežice, Din 20.

★ Pogreša se Jan. Lah iz Klenca 21. Z doma je odšel v juliju. Star je 32 let, srednje postave v rjavi obleki. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči očetu Ivanu Lahu, posestniku, Klanec 21. n. Komenda.

★ Čajanka! Ste že poskusili čajne mešanice Čajanka in Globus vanilijin sladkor. Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk.

Ljubljana

○ Industrija Jugoslavije je bil naslov prvega predavanja na tehničnem tečaju, kateri se vrši v mesecu januarju v dvorani Rokodelskega doma. Predavatelj g. vseučilski profesor ing. Sernec je dovršeno podal pregled industrije v naši državi. Vsi pogoji za industrijo so dani: ugodna lega države, morje, zaledje, inteligentno delavstvo, naravni zakladi in gonilna sila. Čudili smo se naravnemu bogastvu naše države — rudokopu mi — številnim promogokopom; bogati smo na železni in svinčeni rudi. Značilna za našo trgovsko politiko pa je prevozna tarifa. Iz Prage do Belgrada so za prevoz industrijskih produktov manjši tarifi, kakor iz Ljubljane do Belgrada. Predavanja se je udeležilo nad 100 poslušalcev, kateri so z zanimanjem sledili g. predavatelju.

○ Kaj je elektrika? To vprašanje brni po glavi in možganih vsem onim, kateri imajo s to peklenko silo opraviti. Odgovor na to vprašanje nam bo danes zvečer podal g. profesor R. Grošelj v predavanju, ki se vrši ob 8 zvečer v Rokodelskem domu. To je drugo predavanje na tehničnem tečaju. Ker ni nikake vslopnine, se p. t. občinstvo vlnudno vabi k obilni udeležbi. Predavanje je velezanimivo.

○ Prosveta Krakovo-Trnovo vabi na predavanje, ki bo nocoj ob pol 8 v novi društveni dvorani. Predava g. prof. dr. Šarabon: O najvažnejših dogodkih po svetu v preteklem letu. Vsi člani in prijatelji vlnudno vabljeni.

○ »Križa« v našem gledališču. Z ozirom na javno anketo Združenja gledaliških igralcev v Ljubljani bo predaval v torek 18. januarja ob 20 v veliki dvorani Mestnega doma g. Ciril Debevec o »Križi« v našem gledališču. Po predavanju debata. Vabljeni so vsi prijatelji gledališča. Vstop prost.

○ Gledališko upravo ljubljanskega narodnega gledališča smo včeraj v poročilu o nedeljskem shodu dolžili nebrizčnosti, ker ni bila navzoča. Dotični stavek pa je prišel po pomoti v poročilo in danes ugotavljamo iz lastne inicijative, da je bil dotični očitek neopravičen.

○ Smrtna kosa. Včeraj je umrl v Usnjarski ulici g. Martin Dolničar, tovarnar in posestnik. Pogreb bo v četrtek ob pol 4 popoldne. — V ponedeljek je umrla gospa Marija Florjančič, soproga uradnika Kreditnega zavoda. Pokopali jo bodo danes ob pol 3 popoldne. — V spletni bolnici je v ponedeljek umrl g. Anton Mihaliček, lastnik damskega krojaškega ateljeja. Pogreb bo v četrtek popoldne. — Naj v miru počivajo!

○ Na veliki lovski prireditvi 1. februarja se bo zbral v Ljubljani ves slovenski lovski svet. Za prijetna iznenadenja pridno skrbi prireditveni odbor. Točen na odkazanem mestu se bo pristo šel stari gamse, ki bo tečil pristno »gamsovo krič«, udomačeni mrjaseci bo nudil najfinešo šunko, »izkušeni, za« bo prodajal svoj prepariran, okusni hrbet in udomačene srne bodo tudi primerno zaposlene. Visoko gori na »Tehovec« bo kraljeval »divji petelin«, ki bo zbral ta večer pod svojim okriljem vse, kar nosi zeleno suknjo, in vse, kar se tudi sicer dobro počuti med zdravimi ljudmi, v Ljubijo naravo.

○ Umrl je včeraj zvečer g. Jožef Čič, uslužbenec pri mestni občini ljubljanski. Pokojni je bil doma iz Črne vasi in je umrl v cvetju mladosti — star šele 26 let. Pogreb bo

jutri ob 3 popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

○ Pomanjkanje denarja je postalo v Ljubljani kakor tudi v Sloveniji splošno. Opaža se to povsod, tako v trgovinah, na trgu in pri zabavah. Konzum pada v neverjetnem sorazmerju s potrebami. Ljudje se omejujejo le na najpotrebnejše. Zabave, plesi in javni lokali so slabo posečani, kakor še nikdar tako. Naše gledališče in kinematografi beležijo slab obisk publike. Tudi podaljšanje policijske ure ni ljubljancem tako zelo dobrodošlo, kakor bi morda kdo mislil. Ob 12 in že prej so že vse kavarne navadno prazne. Kriza gleda izza vseh voglov in iz vseh žepov.

○ Umrli so: Ana Marija Šercl, vdova univerzitetnega profesorja, 77 let. — Frančiška Skubic, zasebnica, 86 let. — Jera Selan, zasebnica, 80 let. — Stanislava Plevnik, tovarniška delavka, 19 let. — Frančiška Jarm, žena mestnega delavca, 62 let. — Alfonz Kovačič, zasebnik, 74 let. — Matija Hvala, krošnjar, 69 let. — Charlotte Gerhauser, zasebnica, 79 let. — Adolf Perles, tovarnar in posestnik, 87 let.

○ Vojni invalidi, vdove in sirote, člani krajevne organizacije v Ljubljani! Anketni odbor sklicuje sestanek za nedeljo 16. januarja ob 14 v salonu gostilne pri Mraku na Rimski cesti v Ljubljani. Na tem sestanku bo podal anketni odbor točno poročilo o reviziji krajevnega odbora Združenja vojnih invalidov v Ljubljani. Dolžnost vseh članov je, da se tega sestanka točno udeležijo. — Anketni odbor.

○ Opozorilo. V zadnjem času pobirajo nekateri železničarji po Ljubljani in okolici prostovoljne prispevke za železničarsko godbo. Kakor je Narodno železničarsko glasbeno društvo zvedelo, se zlorablja pri tem nabiranjem ime »Sloga«. Žel. glasbeno društvo »Sloga« opozarja valed tega javnost, da ni nihče upravičen nabirati prispevke ali kakršnekoli si bode darove na ime žel. glasbenega društva »Sloga«. — Odbor.

○ Policijska kronika beleži eno aretacijo radi tatvine. Dale je prejela policija več ovadb radi tatvine in eno radi poskušeneja vloma, tri kaljenja nožnega miru in izgredev, dve radi piščanč in nedostojnega vedenja, en prestopok policijske ure, en slučaj ognja, štiri prestopke pasjega kontumaca, en slučaj trpinčenja živali in sedem cestnih poročil.

○ Tatvine v Ljubljani Neman vlomilec je skušal v ponedeljek zjutraj vlomiti v skladišče trgovca Alojzija Marna na Glincah. Vlomilec je že zlomil ključavnico in odtrgal zapah, ko ga je nekdo preprečil. — V ponedeljek sta bili na šoli na Prulah izvršeni zopet dve tatvini su enj in sicer je izginila s hodnika 1000 Din vredna zimska suknja rjave barve, last Rado Stepičnika, in lepa sivozelena suknja v vrednosti 1700 Din, last Josipa Ježa. Za tatvo šolskih sukenj, ki jih je tekem te zime pokradel že najmanj dvajset, ni n kakih sledov. Sumijo, da vrši te tatvine neki dolg, suh mož, oblačen v zelenkast plašč, ki so ga že večkrat opazili klatiti se po šolskih poslopjih. — Neč a gepa je ovadila policijo svojo znanco, da ji je posodila 1000 Din vreden plašč rjave barve, ki ji ga pa ta še ni vrnila, dasi ga ji je posodila še pred mesecem dni. Dolra prijateljica je s plaščem neznankom izginila. — Neki delavec, ki ga je zelo zeblo, si je hotel na kolodvoru preskrbeti premog neosredno iz vagona. Pri tem so ga pa zasledili in aretirali.

Maribor

□ V petek, dne 14. t. m. ob pol 8. uri zvečer vsi na shod SLS v dvorani Zdržne gospodarske banke. Govore dr. Korošec, dr. Leskover in poslanci SLS.

□ Prosvetni večer dne 13. t. m. odpade. Pač pa se vrši prosvetni večer 20. t. m.

□ Dejstva jim zapirajo sapo. »Straža« sta izšla že dve številki in je v njih veliko prebridke resnice o korupciji SDS. Celotna mariborska javnost je pričakovala, da se bodo samostojni demokrati vsaj branili potem svojega številnege časopisja, a očitki so taki, da narekujejo esdesarjem predvsem molk. — »Jutro« od torka malo beleži, da se je poživila »Straža« in zeli njenim čitalcem dober tek. Hvala »Jutru« za to voščilo, ker čitatelji so imeli že pri prvi številki toliko dobrega teka, da ni dobili od te številke niti ena! Sicer so se mariborski demokrati radi in preveč branili, a tokrat se ne morejo, ker jih preveč silijo k molku izgubljeni milijoni pri Slavenski banki.

□ Opozorjamo na današnji vodilni koncert Glasbene Matice v Götzovi dvorani.

□ Orjuna proti demokratom. Mariborska Orjuna je priredila preteklo soboto v Narodnem domu ples, s katerim je upala malo ojačati svojo blaginjo. Mesto pričakovane dobička pa imajo prireditelji baje okrog 5000 dinarjev izgube, ker je bil obisk izredno slab. Posebno neprijetno je diralo orjunaše, da so vsi veljaki SDS njihovo prireditve naravnost bojkotirali. Bil je navzoč edino Weixl. Orjuna preti radi tega SDS s konsekvencami pri volitvah.

□ Cilepševalno društvo za magdalensko predmestje ima v soboto 15. januarja v gostilni Friedau, Tržaška cesta 1 svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Ker se vabi na bodo razpošiljala, vabimo vse članke tem potom, da se običnega zbora udeležijo. — Odbor.

□ Aretacija. Mariborska policija je aretirala nekega Avgusta P., katerega zasleduje okrožno sodišče radi tatvin v Guštanju in Sv. Juriju v Sl. Goricah. Pokradel je pri kmetih razno obleko in vrednostne predmete.

Celje

□ Barantači. »Jutro« in »Nova Doba« uživata sedaj lepe čase, ko njihova fantazija pod uplivom predstojećih volitev tako bujno raste kakor slak in praprot v poletju. V tej bujni fantaziji so napisali v oba lista člančič z gornjim naslovom, kjer očitajo nekim strankam, da so med seboj barantale za razna poslaniška mesta in županske stolčke. Demokrati naj si ta očitek lepo sami obdržijo zase, ker nanje prav točno spada. Mi nismo niti za las izdali ne svojega strankarskega in gospodarskega in tudi ne kulturnega programa in to iz čisto navadnega vzroka, ker pač nismo demokrati in na take kupčije nismo vajeni. Demokrati so v tem že prav dobro izveščani in sicer naravnost virtuosno, kar so v Celju že ponovno dokazali. Tudi narodnost ne bo radi našega »barantanja« nič trpela, ker mi z načeli sploh ne barantamo, ampak želimo le pošteno sodelovati z vsakim poštenim človekom. Mi nismo nobenemu, ne svojemu, ne drugemu članu obljubili nikakega tajniškega mesta, tudi ne nikakega odborniškega mesta pri kakem zavodu, tudi ne nikakega kredita ali pa recimo celo ravnateljskega mesta. In končno nismo ne tem ne onim ljudem plačali nikakega računa ali pa njegov dolžni konto pospravili v miznico. Mi tudi nismo denuncijanti! — To je tudi le prednost SDS-arjev.

□ G. prof. Cestnik je našim celjskim demokratom stršno na poti. Očitajo mu poleg narodnega izdajstva, seveda da je samoljubben in s tem samoljubjem nekako baranta za poslaniška mesta. (Na pojme o barantanju se posebno naši demokrati prav dobro poznajo.) Kar se tiče narodnega izdajstva, moramo le to povdariti, da imajo naši volivci že samo v tem dejstvu, da kandidira na naši skupni listi g. prof. Cestnik, dovolj poročila v rokah, da svoje narodnosti nismo prodali. Saj je celo pri demokratih veljal naš namestnik do zadnjega časa v narodnem oziru kar najčistejši mož. Ali pa morda mislite, da se je naš namestnik kar čez noč prelevil v renegata? Mi takih preobratov nismo vajeni in jih tudi ne poznamo. Očitek o samoljubju je pa naravnost nesramnost, ki so si jo demokrati upali zalutati v obraz. Za to bodo demokrati dobili ob priliki tak odgovor, da jih bo zelo srbell

□ G. veliki župan je vendar le diktilal naši mestni občini provizorij do konca tega meseca. V raznih pogajanjih in pogovorih, ki jih je imel z voditelji opozicije, je trdil vse nekaj drugega. Bil je celo v zadregi, katero osebo naj bi postavil za gerenta in priznal, da mu to vprašanje dela velike skrbi. Dobil je na to zelo umesten predlog, na katerega ni mogel ničesar več odgovoriti. Sedaj pa je kot nujna posledica njegove odločitve dana demokratski večini proste roke do časa po volitvah. Tako bodo SDS-arji obdržali oblast v rokah, dokler jo v svoje namene rabijo. Dobro je to! Mi pa kljub temu računskemu provizoriju trdimo, da so v mestu Celju vse občinske doklade neveljavne in nezakonite. Pozivamo vse mestno prebivalstvo, da obsodi tako postopanje najboljšje na ta način, da voli vsak proti demokratom!

□ Politika in šola! Na naši gimnaziji se je zgodilo v zadnjih dneh nekaj neverjetnega. V nekem razredu, kjer se vadijo učenci tudi v govorništvu in nastopu, se je dovolila ali celo določila kot snov govora naslednja tema: Dr. Pivko in vzor slovenskega rodoluba! Na tak način dnevno politiko vlačiti v šolo in poveličevati reprezentanta stranke, proti kateri je velika večina slovenskega naroda, to vendar ne gre. Prepričani smo, da o tem slučaju vodstvo zavoda ni vedelo predhodno ničesar in zato smo tudi prepričani, da se v bodočnosti ne bo več na tak način skušala šola uporabiti v partizanske namene. Radovedni smo, kaj bo k temu slučaju rekla višja šolska oblast.

□ Konkurz je razglašen nad imovino trgovca Ludvika Junger in njegove soproge Katarine. Termini so: 24. januarja, 15. februarja in 14. marca. Vsi roki se vrše ob 9. uri popoldne na okrožnem sodišču.

□ Nova kavarana. V prostorih stare Kosoze kavarne »Central« se je sedaj obrat zopet obnovil.

D. M. v Polju

Shod SLS se vrši pri nas v nedeljo po prvi sv. maši v društveni dvorani Ljudskega doma. Poročata naša kandidatka Jože Gostinčar in dr. Brečelj. Ker je volivna agilacija že precej živahna, je pričakovati dobile udeležbe.

Igra »Martin Krpan« je privlačila ljudi v nabito polno dvorano našega doma trikrat. Ponovi se še h koncu sezone.

Občinsko gospodarstvo. Občina vztrajno koraka po poti, katero ji je zaznamoval klub SLS. Proračun je bil z malimi izjemami sprejet. Večja debata se je vnela pri nabavi rešilnega čolna za služaj novih poplav. Vendar se je za čolna rešila tako, da dobi Zalog večji čoln. Glede kredita Stavbni zadrugi se je sklenilo, da se stvar odloži v proučitev. Za novo postajališče, ki je od ministrstva že dovoljeno, se je vsistavilo 100.000 Din, za pokončevanje hroščev 5000 in za brezposelne 5000 Din. Naklade na davke so ostale is'e, to je ne direktne 142%, za podobnost Sv. Agata pa so se znižale na 100%. Doklade na vino ostanejo 800%. Načrtujemo prodniti, da se bo vršilo delo podrobno v odsekih.

Sedaj imamo sledeče odseke po 5 članov: električnega, za postavitev kolodvora, pokopališkega, socialnega in cestnega, ki šteje 7 članov. Električka bo svetila v Zalogu še ta mesec.

Žužemberk

Zivljenje v našem Društvenem domu se lepo razvija. Prično se uporablja novi sklopiklon. Društvo je priredilo tudi v sosednem Šmihelu prosvetno predavanje. Za Božič je imel Orel telovadno akademijo. Orlice pa so v splošno zadovoljnost vprizorile po akademiji igro »Roka božjac«. Vsi prostori so bili razprodani. — V začetku adventa smo pokopali vnelega in požrtovalnega člana Orla in društva g. Ludovika Zupaničiča. Zares lep pogreb je pričal, kako naši ljudje cenijo pošteno delo poštene mladine. Bog mu bodi plačnik!

Kočevje

Igra. Na sv. Treh kraljev dan so priredile gojenke meščanske šole božično igro, ki je uspela zelo dobro. Dvorana je bila nabito polna.

Poroča. V Dolgi vasi se je poročil 9. t. m. posestnik Matej Hutter z gđ. Percovo iz ugledne učiteljske rodbine. Poročal je g. Fr. Studer. Cestitamo!

Volkovi. Tudi to zimo jih imamo veliko v naši bližnji okolici. Lakota in mrz in jih priženeta čisto v vasi in celo v skrajno bližino mesta. Gozdarju Tomascheku so raztrgali in požrli dva psa, v Mahovniku pa enega. Sledove volkov so našli celo pred žel. postajo in na rudniku. Težko je takli zverjadi priti do kože, dasi so lovci že večkrat napravili obširne pogone, toda največkrat zaman.

Trbovlje

✱ Rudarske zahteve odklonjene. Rudarska skupina je dobila od TPD poročilo, da odklanja malenkostno zahtevo rudarjev, da se dnevna rudarjem poviša po 3 Din. II. rudarska skupina vztraja na tem, da se razprava razpiše in seveda bo temu rudarsko glavarstvo tudi ugodilo. Pri današnji produkciji premoaga, ki je dosegla višek, odkar obsoji trboveljski rudnik, in ga sam dnevni odkop izvozi čez 4000 vozčkov v 24 urah, je ta malenkostni zahtevek gotovo upravičen.

✱ Dramatični odsek prosvetnega društva v Trbovljah bo gostoval v nedeljo dne 16. januarja z igro »Kran mlajši« v Hrastniku v dvorani g. Logarja. Igra je žela v Trbovljah popolen uspeh in dvorana je bila razprodana. Za igro se Hrastničani zelo zanimajo.

Dopisi

Motnik. V nedeljo dne 9. januarja je g. Franc Slapnik, p. d. Novak, v Motniku št. 7 otvoril svojo novo gostilno, za katero je prošil skoro dve leti. Kot možu-poš enjaku in našemu somišljeniku želimo, da naj mu novo ustanovljena gostilna prinese srečo in blagoslanje, ker pričakujemo, da se v njegovi gostilni ne bo goščilo nič takega, kar bi škodovalo ugledu našega trga.

Prosveta

Občni zbor Združenja oblikujočih umetnikov se je vršil v soboto v restavraciji Ljubljanski Dvor pri zadovoljivi udeležbi članov. Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je ta največja organizacija oblikujočih umetnikov, ki deluje že celo vrsto let v celni naši državi, v svoji slovenski sekciji razvila naravnost razveseljivo delovanje. Slovenska sekcija šteje sedaj 40 članov ter uspešno zastopa slovensko oblikujočo umetnost pred javnostjo. Odborovo delovanje je obsegalo v minulemu letu celo vrsto zadev, ki se tičejo umetnikov samih, a je posredovalo tudi pri konkurencah in razstavah, kar utesno zanimati širše občinstvo. Konkurenčna kiparska dela za narodno skupščino so bila privedena v tem letu skoraj do kraja. Združenje je posredovalo udeležbo naših grafikov na Jugoslovanski grafični razstavi v Lovu ter je pripravilo teren za udeležbo slovenskih umetnikov tudi pri drugih razstavah v inozemstvu. Razen tega je priredilo božično razstavo umetnin v Jakopičevem paviljonu. Te razstave se je udeležilo 21 članov. Blagorajnikovo poslovanje izkazuje tudi zadovoljiv uspeh. Posebne važnosti je bilo, da je Združenje intenzivno pomagalo pri pripravi letnih delih za sestavo zakona o avtorskem pravu. Posrečilo se je dobiti v ta namen sodelovanje izkušeneja strokovnjaka g. višjega sodnega svetnika Antona Lajoviča, ki je zastopal Združenje na kongresih v Zagrebu in Varšavi. Imenovani gospod je na občenem zboru podal zanimiv referat o tem delu. Pri volitvah je bil nato izvoljen nov odbor z dosedanjim predsednikom in tajnikom. Odbor je sestavljen iz naslednjih gg.: Dolinar, Fatur, M. Šubie Cuderman, Kregar, Santel, Vavpotič B. Namestnika sta gg. Škodlar in Vavpotič U., predednika pa gg. Gaspari in Kambič. V umetniški svei za tekoče leto so bili izvoljeni gg.: Dolinar, Jama, Jalopič, Plečnik, Stenert, Tratnik, Vavpotič U. Vesel. Pri slučajnostih je bilo sklenjeno, da se mesto profektirane ellipse nriredive v Unioinu priredi v Jakopičevem paviljonu v pustnem teju humoriistična razstava, ki bo za Ljubljano, ker je to novost, gotovo velika atrakcija. Končno boji omenjeno, da je občni zbor izrekel posebno zahvalo neumornemu tajniku g. arhitektu Fa'urju, ki je tekotom razmeroma kratkega časa s svojim smotrenim delom dvignil v izdatni meri ugled Združenja.

—nt—

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 12. januarja: PAHLJAČA LADY WINDER-MERE. Red B.

Četrtek, 13. januarja: Zaprt

Petek, 14. januarja: PRI LEPI KRCMARICI, premijera Red D.

Sobota, 15. januarja ob 16.: GOLIA: PETERCKOVE POSLEDNJE SANJE. Dij. predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 16. januarja ob 15. uri pop.: GOLIA: TRI-GLAVSKA BAJKA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ob 20. uri zvečer: Schönthan: UGRABLJENE SABINKE. Izven.

Pondeljek, 17. januarja: Courteline: STALNI GOST — BOUBOUROCHE. Red A.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sreda, 12. januarja: Massenet: MANON Red A.

Četrtek, 13. januarja: TANNHAUSER. Red E.

Petek, 14. januarja: Zaprt.

Sobota, 15. januarja: BRIVEC SEVILSKI. Delavska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 16. januarja ob 15. uri: Verdi: OTHELLO.

Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Pondeljek 17. januarja: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Sreda, 12. januarja ob 20. uri: MANON. Ab. B. Ku-poni.

Četrtek, 13. januarja ob 20: ORLOV. Ab. C. Ku-poni.

Petek, 14. januarja: Zaprt.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 23. januarja 1927 ob 15: HANICE POT V NEBESA.

Knjige in revije

Narodna enciklopedija srpsko-hrvatsko-slovenačka. Izšel je 17. zvezek: Mijušković — Mletački arhiv. Cena 45 Din. Izdaja Bibliografski zavod d. d., Zagreb, Gunduličeva 29.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gospode pri sv. Jožetu ima nocoj zopet svoj redni sešalek ob pol 8. uri v kapeli.

Akademski kongregacija ima nocoj ob četrt na devet v frančiškanski kapeli svoj redni sešalek. Skupno mesečno sveto obhajilo bo v nedeljo dne 16. t. m. ob 8. uri zjutraj istotam

Pariška moda

predpisuje za elegantne dame in gospode uporabe

„SOLITAIRE“

za čiščenje in bleskanje čevljev.

Sport

SK Ilirija, tennis-sekcija, naproša vse že verificirane in one člane, ki želijo biti verificirani kot tennis-igranci, da dopsoljejo načelniku tennis-sekcije g. Milanu Bleiweis (Dalmatinova ul. 1) do konca januarja po 5 Din (pe.) kot božičnico za medvezni odbor za II. olimpijado. V bodoče se bodo smatrali kot verificirani člani le oni, ki so plačali olimpijski prispevek, vsi drugi se črtajo iz zapisnika verificiranih članov. Dosedaj so sledeči člani sekcije verificirani: Beltram, Bezjak, Bleiweis Miro, Bloudek Milena, Bučar Boža, Kmet, Kosler Hilda, Logar Viktor, Majer Majka, Palovec Ferdo, Pelan, Pogačar, Greč, Janko in Joško, Pretnar, Sellar, Seunik, Šepetavec, Švigelj Zdenko, Tavčar Ante, Vrančič, Wiedner Mira in Zajc S. K. Ilirija (Težkoatletska sekcija). Danes, v sredo 12. t. m. ob 18. do 19. ure prijavljanje članov v klubovem lokalu kav. Evropa. Obenur začetek in določitev traininga.

PRASKA SLAVIJA V LETU 1926.

Prvo moštvo praškega kluba Slavia je igralo lani v 69 tekmah; 48 jih je dobilo, 15 izgubilo, 6 tekem je bilo neodločenih. Razmerje goalov 284:114 za Slavio. Na tekmovališču Slavie so igrali 43 tekem, 26 pa na drugih praških igriščih in pa izven Prage. Puč je zabil 63 goalov, Soltys 45, Svoboda 36, Capek 34, Hoyer 29. Tekmam v Pragi je prisostvovalo 240.000 gledavcev, dohodki so dali 356.000 Kš.

NEMCIJA V BOJU ZA DAVISOV POKAL.

Sicer se bo letni občni zbor Mednarodne zveze tenisa vršil šele 18. marca t. l. in bo šele takrat Nemčija javno sprejeta. Vendar je pa zveza na pripravljanje Anglije in Amerike poslala okrožnico članom zveze, naj izrazijo svoje mnenje glede sprejema Nemčije. Večina se je izrekla za sprejem. Nato je zveza Nemčiji naznanila, da je sprejeta, in sicer s 1. januarjem 1927. S tem je padla zadnja ovira, ki je branila Nemcem udeležbo na mednarodnih tekmah. Francija, ki je bila prej najbolj proti Nemčiji, jo je tedaj prva povabila na tekmo; vršila se bo na koncu maja. Tudi tekem za Davisov pokal se bo Nemčija udeležila. In tako je vse spet lepo v starem tiru.

Strašen zločin na Planini pri Vipavi.

V noči med petkom in soboto se je izvršil na Planini pri Vipavi zločin, ki je z grozo navdal vso Vipavsko dolino. Pri Gustinih so našli v soboto zjutraj posestnika Jožefa Cigoja zaklanega ob postelji. Zločin je razkrila neka ženska, ki je prišla pospraviti Cigojo, ki je že del časa vdovec in živi sam. Ženska je kakor nora od grozote tekala po vaseh okrog, dokler je niso opazili karabinjerji, ki so bili v bližini na patrulji. Karabinjerji so žensko pomirili in se nato podali v Cigojevo hišo, ki je nekoliko na samem. Cigoja so našli v spalnici z razklano glavo in s strašno rano na vratu. Ndaleč od postelje je ležala drvarska sekira, s katero so zločinci zaklali žrtev med spanjem. O zločincih ni ne duha ne sluha. Karabinjerji so aretirali Cigojevega sina Franceta, ki je živel v zadnjem času v sporu z očetom. Sin, ki mu je komaj 18 let, je namreč znan kot zapravljevec, ki mu ni dosti do dela; oče pa je bil skrben gospodar in ni mogel trpeti sinove lenobe. V zadnjem času je sin živel pri sorodnikih, oče pa je prenočeval sam v hiši. Pri vsem tem pa ni verjetno, da bi se bil sin tako spozabil, da bi segel lastnemu očetu po življenju. Bolj verjetno je, da gre za rop tolovajev, ki so iskali denarja. Cigoj je bil namreč premožen kmet in je imel navado kazati svojo listnico, polno denarja in se samozvestno pobahati. V pondeljek je prišla na lice mesta sodnijska komisija, ki je ostala na Planini do pozne ure. Aretiranih je bilo nekaj oseb, ki so na sumu.

Umorjen na cest. Na cesti med Srednjem in Kambreškimi so kmetje, ki so šli na delo, našli človeka, okoli 40 let starega v mlaki krvi. Po tečesu je imel številne smrtonosne rane, ki so bile zadane z nožem. Karabinjerjem ni bilo mogoče identificirati mrljca.

OGROMEN POŽAR.

v Manilla, 11. jan. (Izv.) V okraju Tondo je požar upelnil do 500 hiš. Škoda znaša 2 milijona pesos. O človeških žrtvah ni nikakih poročil.

PLAZOVI.

v Innsbruck, 11. jan. (Izv.) »Innsbrucker Nachrichten« poročajo, da je v Malsu (Vintschgau) padel plaz tri osebe.

Gospodarsvo

Železniške zveze Slovenije z morjem.

Opetovano se v javnosti spominja gradnja železnice, s katero bi bila Slovenija spojena z morjem. Iz vsega do sedaj v javnosti izmenjenega materiala si bomo odločujoči državni organi težko ustvarili pravo sliko same stvari, ker vsak zagovornik gotove trase našteva neprecenljive koristi, katere bi država imela, da steče železnica po določenem kraju. Poleg vsega tega je pa še za proge, katere predlagajo gg. Klodič in Musil toliko časopisne propagande, a posebno še propagande od strani nekih lesnih trgovcev, posestnikov, »politikov« itd., akoravno je dvomiti, da bi ravno te proge najbolje odgovarjale.

Zaljubljeni se tudi tu ne gleda preveč na narodne in državne interese. Vseled tega bi želel javnost zainteresirati za kraj, za katerega je tako malo zanimanja, a v tem slučaju za progo, katere ima tako malo zagovornikov, akoravno bi morale oblasti pri event. odločitvi računati z njo. Je to trasa g. Župneke, ki vodi iz Kočevja preko Staro Reke—Čabra—Gerova na Delnice. S tem seveda ne forsiramo, niti morem koga siliti, da mora zagovarjati to progo. Vendar je v interesu same države, da se pred končno odločitvijo pošlje komisija, ki naj preišče vse dosedanje trase in ugotovi, na kateri način da se Slovenija spoji z morjem.

Želim samo dokazati, kako je trasa g. Župneke velevažna in potrebna za narodne, vojne in državne interese.

Z izgraditvijo ostalih prog se ne bi dotični kraji tako rekoč prav nič povzdignili iz razloga, ker se dotični kraji nahajajo že danes v neposredni bližini današnjih železniških prog, med tem ko bi se z izgraditvijo župnekeve proge odprli prometni kraji Slovenije, bogati na gozdovih — s tem na lesni industriji, posebno pa še na bogatejši gozdovi v Gorskem kotaru. Poznani je tudi, da je Tršče in okolica bogata na rudi rumenici (živo srebro — poskušnje so dokazale, da nič ne zaostaja za Idrijo), a vsled prevelike oddaljenosti do prve železniške postaje (45 km) je moral ta rudnik svoje obratovanje ustaviti. Poleg tega so vsi kraji okrog Čabra—Gerova bogati na železni in raznih drugih rudah, a Prezid—Kozji vrh in okolica na premogu.

Samo z izgraditvijo župnekeve proge bi se mogla naša prirodna bogastva eksploatirati ne glede na to, da bi se ti kraji spojili s Primorjem, in s tem dobili možnost oskrbovati pasivne Primorske kraje z gospodarskimi in lesnimi produkti.

Z izgraditvijo proge Kočevje—Brod—na Kolbi—Brod Moravice bi oživilo le neznatno število dotičnih krajev, nasprotno bi ostali celi kraji okoli Čabra—Prezida—Tršča—Gerova in Črnega loga tudi v bodoče brez železnice, zapušteni po Bogu in ljudeh. Ljudje iz teh krajev so zaradi današnje velike bede primorani k izseljevanju, akoravno so najprosvetljenejši v Hrvaški (12 % analfabetov); ostali bi še nadalje siromašni in obojeni na prost in nadaljnje izseljevanje.

Kar se tiče terena, je župnekeva trasa zopet najpovoljnejša, ker je le-ta teren trd apnenec, a gotovo polovico proge bi se zgradilo na že obstoječih tridih potih (2 cesti skozi gozd Gerovo—Delnice) brez predorov in brez vzpona. Teren ostalih prog je mehka zemlja z velikimi vzponi.

»Skakemu« lajku je jasna velika strateška važnost železnice. Vodila bi vzdolž državne meje ali vendar ne prebuzila, ter bi bila z meje strani dobro zavarovana z visokim gorovjem. Može je le srečna okolnost, da je sedanjí prometni minister general, ter se je nadejati, da se zadevni faktorji odločijo za to progo. Ostale trase niti iz daleka ne odgovarjajo strateškim prednostim župnekeve proge.

S tem so v kratkih potezih podane velike prednosti po g. Župneku predlagane proge nad vsemi ostalimi progami. V rokah odločujočih faktorjev je sedaj, da se odločijo za ono progo, ki najbolj odgovarja gospodarskim in državnim interesom.

Geranin.

Sejem z kožuvinno v Ljubljani.

Krznarje in trgovce s kožami divjih živali opozarjamo na sledeče: Kožni sejem se prične dne 24. januarja ob 8. uri zjutraj in se vrši na prostoru Ljubljanskega velesejma. Tega dne se bo kupovalo in prodajalo na drobno, zlasti pa bo Lovska zadruga oziroma »Divja koža« prevzemala od zamudnikov v komisijo kože vseh vrst v svrhu kasnejše organizirane prodaje na dražbi.

Dne 25. januarja t. l. se bodo na velesejmu sortirale v komisijo izročene kože. Sprejemanje kož pa se brezpogojno zaključuje tega dne ob 12. uri.

Dne 26. januarja se vrši od 8.—10. ure dopoldne ogled posameznih partij kož. Interesenti si

morejo ogledati blago v tem času v paviljonu »Ja na velesejmu. Ob 10. uri pa se prične aukcija kož v sortiranih partijah in traja do 12. ure. Dražba se ob 15. uri popoldne nadaljuje do 17. ure, ko se zaključuje.

Prihodnji dan, 27. januarja, bo obračun s kupci in se bodo oddajale kupljene oziroma izdražene kože divjih živali.

Letošnji kožni sejem bo bogato založen s kožami vseh vrst divjačine in tako bo nudil najboljše priliko, da interesi tu krijejo svoje potrebe.

Predpogoj za otvoritev ekspoziturne Obrtne banke SHS. V obrtniških krogih se v zadnjem času razpravlja vprašanje otvoritve ekspoziturne Obrtne banke kraljevine SHS v Sloveniji, predvsem v Mariboru. Naši obrtniki so glede tega vprašanja skeptični; mnogi celo izjavljajo, da bodo podpisali delnice šele po otvoritvi ekspoziturne. To naziranje pa je popolnoma napačno, kajti vprašanje otvoritve ekspoziturne je popolnoma odvisno od njih samih, od višine vpisane kapitala. Pravila banke vsebujejo namreč naslednje jasno določilo: »Ekspozitura se more otvoriti v mestih, katera so sedež ekonomskega področja, ki je v stanju z glavnico, katero vpiše in sorazmernega dela državne pomoči, v smislu določil zakona, vzdrževati svojo ekspozituro.« Otvoritev ekspoziturne v Mariboru je torej odvisna samo od vpisa delnic, od količine kapitala, katerega bo vpisalo obrtništvo mariborske oblasti. Po informacijah bank, ki so pooblašene, da sprejemajo vpise, obrtništvo mariborske oblasti ne kaže preveč zanimanja za vpis. Če pomislimo, kakšne koristi nudi Obrtna banka kraljevine SHS našemu obrtništvu (cenen kredit in dobro obrestovanje in popolna varnost v delnicah naloženega denarja), tedaj nam je indiferentnost naših obrtnikov popolnoma nepojmljiva. Če vsled nezadostnega vpisa delnic ne bomo Slovenci imeli v upravi banke zadostnega vpliva in se bo našemu obrtništvu dovoljevalo razmeroma le malo kreditov, potem bomo tega krivi sami. Po zaključku vpisnega roka bo vsaka kritika zaman. Zato ponovno opozarjamo naše obrtništvo, da ne zamudi dane prilike in se še v zadnjem trenutku odloči vpisati primerno število delnic. Vpisovanje traja samo do 15. januarja pri pooblaščenih denarnih zavodih (Narodna banka, Ljubljanska kreditna banka, Zadruga gospodarska banka in Obrtna banka).

Vinogradništvo v Franciji. Zaradi aktualnosti vprašanja uvozne carine za vino prinašamo v naslednjem nekaj statističnih podatkov o francoskem vinogradništvu. Povprečna predvojna produkcija vina je znašala v Franciji 53,5 milij. hektolitrov. Povojna produkcija pa se je povečala. L. 1924. je znašala 67,5, l. 1925. pa 62,5 milij. hektolitrov. Na prebivalca odpade po vojni približno 175 litrov letno, med tem ko pri nas varira produkcija od 25 do 37 litrov na prebivalca. Vendar pa Francija, čeprav producira na prebivalca 5—6 krat več kot Jugoslavija, glede vina ni smatrati kot izvozne države. Nasprotno, Francija uvaža mnogo več vina kakor ga pa izvaža. V prvih 9 mesecih lanskega leta je Francija uvozila 9,5 milij. hektolitrov vina, izvozila pa samo 1,5 milij. hektolitrov. Konzum vina je v Franciji večji kakor pa produkcija, zato je Francija primorana kriti primanjkljaj z uvozom, večinoma iz Alžira. Ivažajo se pa samo kvalitetna vina. Cene vinu so bile v Franciji preteklo leto zelo nizke — povprečno 95—100 frankov za 1 hl (po razmeroma nizkem kurzu franka v poletju približno 1,30—1,40 Din za liter). Te nizke cene je povzročil silen padec franka. Toda med tem se je frank dvignil za 100% in tudi cene vinu v frankih so se dvignile za 50—75%. Danes notira n. pr. v Narbouni običajno črno vino (8—11 gradov) 154—175 frankov za hektolitrov (3,30—3,90 Din za liter). Kvalitetna vina, ki pridejo v poštev za izvoz, pa so seveda dražja. Ker je računati, da bo francoski frank v doglednem času stabiliziran, je izključeno, da bi cene francoskim vinom zopet padle na nivo preteklega leta. Poleg tega je upoštevati, da so se vsled podražitv življenja v Franciji tudi proizvodni stroški znatno dvignili.

Gibanje cen v veletrgovini v mesecu decembru. Belgrajski »Privredni pregled« objavlja indekse številke o gibanju cen v veletrgovini v mesecu decembru. Celokupni indeks cen se je tudi v tem mesecu dvignil, in sicer za 1,2% na 1548. Najnižje so bile cene v mesecu avgustu, ko je indeks cen znašal 1443. Od tedaj pa opazimo stalno naraščanje cen. Napram avgustu znaša razlika preko 7%. Cene poljedelskih proizvodov in sadja so ostale neizpremenjene. Znatno so se povzdale cene živini, in sicer za 6%. Cene gradbenega materiala so se povzdale za 1,5%, cene kolonialnega blaga pa za 3%, medtem ko so cene industrijskih proizvodov padle za 2%.

Mednarodna konferenca bombažnih predilnic se vrši 25. t. m. v Kairo. Na tej konferenci bodo sodelovali tudi delegati iz Jugoslavije. Največ delegatov, in to 44, je prijavljenih iz Anglije. Konferenca bo obravnavala vsa vprašanja, ki stoje v zvezi s predelavo bombaža.

Italijanski stabilizacijski načrti. Intervalturni kurs lire je v zadnjem času precej stabilen. Prvotni deflacijski program se izvaja v počasnejšem tempu, kakor pa se je pričakovalo, vendar se opaža, da trpi gospodarstvo vsled pomanjkanja mobilnega kapitala. Pričakuje se, da bo emisija znanega liktorskega posojila privedla v promet oni denar, ki se je v pričetku izvajanja kreditnih restrikcij odtegnil prometu in tesauriral. Vsa, vsled kreditnih restrikcij tesauriranih bankovcev se ceni na 3 do 4 milijarde lir. Industrijska podjetja so bila vsled pomanjkanja kapitala primorana najeti v inozemstvu hipotekarna posojila, za katere je vlada do zneska 100 milj. dol. prevzela valutarno garancijo. Finančni minister Volpi je v soglasju z gospodarskimi krogi prišel do prepričanja, da je sedaj treba izvesti stabilizacijo lire. Ekspoziturna industrija (predvsem bombažne tvornice) zahteva v svrhu omogočenja izvoza, da se lira stabilizira pri kurzu 120—125 za angl. funt, torej pri znatno nižjem intervalturnem kurzu lire. Pri današnjem stanju lire je italijanska izvozna industrija primorana izvažati z izgubo ali pa ukiniti svoje delovanje na inozemskih tržiščih.

Napredovanje v elektrifikaciji Italije. Po pravkar dovršeni statistiki za l. 1925. je Italija v tem letu povečala kapaciteto proizvodnje električnega toka za 2,300.000 kilovatov. Oddaja električnega toka je znašala 7200 milijonov kilovatnih ur naoram 4100 milijonov kil. ur v l. 1920.

Tvorba novega kapitala v Nemčiji. Glasov v »Berliner Tagblattu« objavljene statistike je znašala vidna tvorba novega kapitala v Nemčiji (povečanje vlog v bankah, hranilnicah, povečanje ostalih kreditorjev, emisija vrednostnih papirjev, povečanje hipotek in ferdov zavarovalnih družb itd.) v letih 1924.—1926. 20—22 milijard mark. Ker pa precejšen del te vsote predstavlja stari kapital v novi obliki (vrnjen izseljenega kapitala, zamenjava inozemskih bankovcev itd.) in se je na drugi strani v tem razdobju Nemčija napram inozemstvu zadolžila za 4 milijarde mark, se zmanjša vsota novostvorjenega kapitala na 15—17 milijard mark. Povprečno odpade na eno leto 5—6 milijard mark. Tvorba novega kapitala je s tem dosegla 60—70% predvojnne višine. Ta vsota je ogromna, če pomislimo, da predstavlja 6 milijard mark nič manj kot 81 milijard dinarjev, za katero vsoto se letno poveča narodno premoženje Nemčije. V tej vsoti pa ni vračunana nevidna tvorba kapitala, potem povečanja tihih rezerv in neposrednih investicij prihrankov s strani privatnikov.

Borza

Dne 11. januarja 1927.

DEMAR.

Zagreb. Berlin 13.925—13.525 (13.48—13.51), Italija 242.98—244.93 (249.97—251.97), London 275.85—276.15 (275.20—276), New York 56.63—56.82 (56.60—56.80), Pariz 224.83—226.83 (223.67—225.77) Praga 167.75—168.55 (167.70—168.50), Dunaj 7.981—8.012 (7.985—8.015), Curih 10.945—10.975 (10.94—10.97), Amsterdam 25.774—22.884.

Curih. Belgrad 9.15 (6.14 bl.), Budimpešta 90.95 (90.60), Berlin 123.05 (123.05), Italija 22.15 bl. (22.50), London 25.1775 (25.1475), New York 518.75 (518.25), Pariz 20.58 (20.50), Praga 15.55 (15.35), Dunaj 78 (78.05), Bukarest 2.75 (2.723), Varšava 57.50 (57.25), Amsterdam 207.50 (207.35).

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 11. januarja 1927.

Višina barometra 308.8 mm

Opazovanje	Barometar	Temperatura	Rel. vlaga	Veter in brzina	Oblak. nosi	Vrsta padavin		Vredn. pad.	Vredn. pad.
						na opazovanju	v mm d. j.		
Ljubljana (dvorec)	7 766.5	-6.0	95	W 3	10	megla	0.1	-0.9	-6.0
	8 767.0	-5.3	96	ENE 1	10	megla			
	14 766.8	-1.5	85	SW 0.5	3				
	21 766.0	-3.0	84	S 0.5	9	megla			
Maribor	764.0	-1.0	87	NW 5	5			4	-2
Zagreb	764.3	2.0	76	W 7	8		1.0	3	0
Belgrad	761.7	5.0	81	mirno	10	po dežju	7.0	2	1
Sarajevo	766.5	-2.0	92	mirno	10	po snegu	2.0	1	-3
Skopje	763.4	-2.0	93	mirno	9			-1	-4
Dubrovnik	762.4	8.0	74	mirno	1			12	4
Split	762.8	11.0	50	WNW 3	9	m. zmerno		12	9
Praga	7 763.9	8.0	—	WSW 5	10	dež	0.4	9	8

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Dunajska vremenska napoved za sredo, dne 12. januarja 1927: Oblačno.

Povpr. barometer nižji kot včeraj za 1.0 mm.

Sir H. Rider Haggard:

84

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

»Kakor je videti, moram še jaz oddati svoj glas,« je rekel Kuitlahua, ko so bili glasovi preštet; kri mi je zastajala po žilah, ko je govoril te besede, saj sem bil spoznal, da je bil tudi on zoper mene. Tedaj pa se je oglasila Otomi in rekla:

»Oprosti, stric, ampak preden izpregovoriš, naj še jaz rečem eno besedo. Kajne, vi potrebujete mojo pomoč? Ako namreč bo ljudstvo Otomi sploh koga poslušalo in se dalo odvrniti od svoje zle poti, sem to jaz. Moja mati je bila že po svojem rojstvu njihova vladarica, poslednja dolge vrste glavarjev, in jaz sem edini otrok; poleg tega je moj oče njihov cesar. Moje življenje v teh burnih, hudih časih potemtakem ni majhne vrednosti; dasi nisem sama za svojo osebo nič, se kaj lahko zgodi, da pripeljem trideset tisoč vojakov pod vašo zastavo. Duhovniki tam na piramidah so to dobro vedeli, in ko sem zahtevala svojo pravico, da se dam žrtvovati ob strani tega Tjula, so mi ugovarjali in niso hoteli tega dovoliti, dasi jih je želelo po kraljevski krvi, dokler nisem poklicala maščevanja bogov nanje. Stric, in vi, velikaši naše dežele, rečem vam tole: Ubijte tega človeka, ako vas je volja; toda vedite, da morate potem dobiti drugega človeka, da izpelje ljudstvo Otomi iz upora, ne mene; zakaj potem dovršim jaz, kar sem davi pričela, in grem za njim v grob.«

Umolknila je in začudeno mrmranje je završalo

po dvorani; nikdo ni bil pričakoval, da bi bila v srečo visoke ženske tolika ljubezen in tolika srčnost. Samo Kuitlahua se je razsrdil.

»Brezvestno dekle,« je rekel, »ti se drzneš staviti svojega ljubečega pred blagor dežele? Sram te bodi, brezramna hči našega vladarja! Ej, tako je pač v krvi, kakršen oče, taka hči. Ali ni Montezuma zapustil svojega ljudstva in šel k Tjulum, tem krivim otrokom Kvecalkotla? In sedaj hodi šo ta Otomi njegovo pot. Povej nam, ženska, kako je to, da sta se samo ti in tvoj dragi rešila z one piramide, ko so bili vsi ostali pobiti? Ali si že v zvezi s temi Tjuli? Povem ti, nečakinja, ako bi bilo drugače in ako bi jaz imel glavno besedo, tvoja želja bi se ti v resnici izpolnila, zakaj usmrtili bi te ob strani tega človeka in tekem ene ure.« Umolknil je, loveč sapo, in jo gledal ves razjaren.

Toda Otomi ni omahovala; blesta, tiha je stala pred njim, s sklenjenimi rokami in povešenimi očmi, in mu odgovorila:

»Ne oštevam me zavoljo tega, ker je moja ljubezen močna in velika, ali pa mi očitaj, kar hočeš, če ti je drago; izpregovorila sem zadnjo besedo. Obsodi tega človeka na smrt, knez, samo potem si poišči kakega drugega človeka, ki pripelje ljudstvo Otomi vladarju anahuaške države.«

Kuitlahua je strmel v temo nad seboj, si gladi brado in razmišljal; v dvorani je zavladala popolna tišina, ker nikdo ni vedel, kakšna bo njegova sodb. Naposled je izpregovoril:

»Torej bodi. Mi potrebujemo mojo nečakinjo Otomi; brez pomena je boriti se zoper žensko ljubezen. Tjule, damo ti življenje in z življenjem čast, bogastvo in največjo naših žensk za ženo ter mesto

v našem zboru. Vzemi te darove in njo; ampak vama obema povem, pazita, kako bosta uporabljala vse to. Ako nas izdaš, da, ako bi samo misli na izdajstvo, ti prisrčnem, da umreš smrti, ki bo tako počasna in tako grozna, da ti bo že ob sami misli nanjo kri zastajala po žilah. In sicer ti in tvoja žena, tvoji otroci in tvoji služabniki. Sedaj pa ga zaprisežimo! Slišal sem sodbu, v glavi se mi je zavrtelo, neka tema mi je pomračila oči. Zopet sem bil rešen trenutne smrti.

Tema mi je kmalu izginila; vzdignil sem oči in pogledal v oči ženske, ki me je bila rešila, moje žene Otomi, ki se mi je smehljala nekam žalostno. Nato se mi je približal duhoven, noseč leseno skodelo, ob robu obdano z vrezanimi čudnimi znaki, in nož iz kremena. Razgalil mi je lakot in naredil vrez vanjo, da je tekla kri v skodelo. Nekoliko kapljic te krvi je zlijal na tla in mrmral neke molitve. Nato se je obrnil in pogledal Kuitlahua; leta se je pikro nasmel in odgovoril:

»Blagoslovi ga torej s krvjo kneginje Otomi, moje nečakinje, saj je ona porok zanj.«

»Ne, gospod,« se je oglašil Guatemok, »kri teh dveh se je bila že na žrtveniku pomešala, in onadva sta mož in žena. Ampak tudi jaz sem jamčil zanj in s tem dajem svojo kri v dokaz svoje vere vanj.«

»Ta Tjule ima velike prijatelje,« je dejal Kuitlahua, »preveč ga počastita. Ampak bodi.«

Tedaj je Guatemok stopil naprej; ko ga je duhoven hotel vrezati z nožem, se je nasmehnil, pokazal na rano na vratu in rekel:

»Ni treba, duhoven. Tukaj teče kri, ki so jo Tjuli prelili. V ta namen ne more nobena biti bolj primerna.«

Priporočamo LUDSKO KNJIZNICO (Jugoslovanska knjižnica v Ljubljani) 19. vr. J. O. Curwood, Kazan, voljiš pot, Kanadski roman 18. vr. H. R. Haggard, Juturna zvezda, 30. Din. vez. 40. Din. — 22. vr. Otomski kralj Granja. Popolovanje okoli sveta. Roman v treh delih. 48. Din. vez. 58. Din.

Hektografični aparati, zvitki, masa, črnilo, trakovi

se dobé vedno po konkurenčnih cenah pri

LUD. BARAGA, LJUBLJANA

SELENBURGOVA UL. 6/1
Telefon štev. 981

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta ca 1-50 Din ali vsaka beseda 50 din. Najmanjši oglas 3 ali 5 lin. Oglasi nad deset vrtice se računajo više. Za odgovor zramo. Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Proste službe

KLOPASARSKEGA pomočnika, starejšega s prakso, ki zna samostoj. izvrševati prekaževalski posel in mešati ter je sposoben voditi celo obrt se išče za takoj ali kasneje. Javijo naj se samo sposobni, ki imajo veselje do dela. Plača po dogovoru in sposobnosti. — Ponudbe je poslati na: **BRACA NEDELA**, Sav. Požega, 162

Pouk

GLASOVIR poučuje učiteljska. Biv. vičarjeva vila »Roža« na Mirju. Doma od 11.—4.

V našem

Pekarijo iščem v našem mestu ali na deželi - za takoj ali pozneje. Naslov v upravi lista pod št. 138.

Službe iščejo

MLADENKA srednjih let, išče mesta kot gospodinja ali slično v kaki dobri hiši, najraje v župnišču. Naslov pove uprava pod številko 182.**Kuharica** išče dobro službo pri manjši družini brez otrok. Gre tudi kakemu samost. gospodu za gospodinjjo. Naslov v upravi lista pod št. 213.**Gospodarij, gospodinjel** Kadar potrebujete kakoga POSLA za bišno gospodinjstva dela, obrnite se na »Poselsko zvezo« - Ljubljana, Stari trg 2/I. Za odgovor znamko!

Stanovanja

Lepa SOBA se odda v sredini mesta takoj. — Naslov v upravi št. 216.

Kdo prodaja?

Zlato kupuje Vsakovrstno po najvišjih cenah — **Černe, tuvalir, Ljubljana** Wolfova ulica štev. 3**Zlato SREBRNE KRONE** kupuje **F. ČUDEN**, Ljubljana, Prešernova ulica 1.

Prodaja vina

iz leta 1925. in 1926., z jamčeno naravno blago. Vprašanja na: »Ravnateljstvo nadbiskupskih dobav v Zagrebu, Vlaška 75.

Razpis.

Mestni magistrat razpisuje oddajo **vodovodno - instalacijskih del** v novih objektih mestne klavnice. — Vsi razpisani podatki se dobe med uradnimi urami v mestnem gradbenem uradu, Lingarjeva ulica 1/II. — Ponudbe je vložiti najkasneje do 24. januarja 1927 do 11. ure dopoldne v podpisnem uradu.

Mestni gradbeni urad ljubljanski.

Pekarija v Zagrebu

v sredini mesta na 2 peči, zelo dobro vpeljana, z dobrimi odjemalci, lepim lokalom, inventarjem, telefonom itd., z lepim, ugodnim stanovanjem 2 sob in vseh pritliklin, je naprodaj pod zelo ugodnimi pogoji, event se da v našem proti kavciji. — Vprašanja, pismeno ali ustmeno, na naslov: **Pekarna Ormuš, Zagreb, Petrinjska ulica 61.**

Prostovoljna javna dražba

raznega pohištva, kakor omar, postelj, miz, stolov, preprog, slik in raznih drugih predmetov se vrši

o soboto, dne 15. januarja 1927 ob 9. uri dopoldne
o Celju, Razlagova ulica št. 3
I. nadsirp.e.

BUKOV LES!

V beneficalnem gozdu Podpečmi, pri Sv. Križu pri Litiji, se razpisuje vzkljena dražba prodaje ca 1500 m³ bukovega lesa najbolj prikladno za izdelovanje žel. pražov — na štoru. Dražba se vrši dne 25. januarja 1927 na licu mesta Podpečmi. Interesenti vabljeno!**ŽUPNI URAD SV. KRIZ** pri Litiji.

UČENCA

sprejme knjigovodnika **FRANC PAJK**, Cankarjevo nabrežje štev. 25.

Kdo kupi?

Mlin v večjem prometu, kraj Dolenjske, ob železnici, s stalno vodno močjo — se pod ugodnimi plačilnimi pogoji proda. — Naslov v upravi lista pod št. 8.

STROJARNA

z malim posestvom v večjem kraju Dolenjske, se pod ugodnimi plačilnimi pogoji proda. Naslov v upravi »Slovenec« pod številko 9.

Hiša nova, visokoprst, z vsemi pritliklinami, naprodaj v predmestju Ljubljane - Stožice. — Pojasnila daje **F. JERKO**, Črnuče — Ježica. 115

Austro-Fiat C I

6 sedežen, v jako dobrem stanju, se takoj zamenja za mali 3—4 sedežen, ozkotirni dober avto. — Naslov v upravi: št. 197.

Bukova drva

dobavi **KMETIJKAZA** DRUGA V PTUJU.

Koruzo za hrmo

oddaja nalceneje veletrgovina žita in moka **A. VOLK** Ljubljana Realjeva cesta št. 24.

Naša obrt

POZOR, DAME!

VAŽNO!

Pouk krojenja in lastnega izdelovanja oblek, za šivilje in dame, katere nimajo časa čez dan, bo v popoldanskih in večernih urah in se prične dne 16. januarja 1927. — Stari trg 19. »KROJNO UČILIŠČE« — Ljubljana.

Naznanilo.

Zaradi preureditve hiše na Bregu 13 je ta vhod za stranke zaprt in je sedaj vhod v Križevniški ulici št. 11. — Priporočam se ceni damam še za nadaljnjo naklonjenost. **Lina B.aj**, dam. krojačica.

Štampilje

S. PETAN, Maribor. Nasproti glav. kolodvora

Galoše

Vam v potrebi **tako****LOVRO BRECELJNIK**

Vidovdanska cesta št. 2.

Zastopnik in potnik za muzikal. instrumente

najboljših tvrdk iz Italije.

Sprejema tudi popravila.

JOSIP PETROVIČ

Pod Trančo 2, Ljubljana.

Ne samo ceno,

temveč tudi **kakovost** izdelka se mora upoštevati pri nabavi poslovnih knjig.**Knjigovodnica K. T. D.**, čitalnica in toarnica poslovnih knjig v Ljubljani, Koplarjeva ulica štev. 6/II.

Prodaja posestiva.

V stečajnem postopanju Vinka Avguščina v Celju se prodado iz proste roke nepremičnine vl. št. 45 k. o. Košnica in 120 k. o. Lisce ter solastninska pravica do 1/10 vl. št. 81 k. o. Košnica, to je posestvo v Polulah pri Celju, obstoječe iz hiše št. 4 z gospodarskimi poslopji in zemljiškimi parcelami v celotni površini 12 ha, 89 a 95 m². Posestvo je oddaljeno približno 15 minut pešhoje od Celja.Interesenti se naj zglasijo **dne 25. januarja 1927 ob 9. uri dopoldne** v pisarni stečajnega upravitelja dr. Ernesta Kalana, odvetnika v Celju, ker se bo ta dan sklenila prodaja.

F. Wertheim & Comp.

Kassen- und Aufzugfabrik Aktiengesellschaft**Wien, IV/2., Mommsengasse 6****dobavlja:****blagažne** jekleno-oklepne, za vzdavanje, varnostne ključavnice, domače branilke
dvigala za osebe, tovore, jedila in akte, dvigala za bolnike, paternoster-dvigala za opeko, preizkušanje in popravila dvigal

Za dvigala:

Glavno zastopstvo za Slovenijo in Hrvaško:

Direktor Ing. R. Roesser, Ljubljana Gledališka ul. 4/III.

Za stalno montažo in revizije:

Nadmonter Vilim Trager, Zagreb, Gunduličeva ul. 23.

Generalno zastopstvo za Bosno:

„Montania“, Tehničko Komercijalno Poduzeće, Sarajevo, Kralja Petra ul. 9.

Naznanjamo prežalostno vest, da je Vsemogočni danes, dne 11. januarja, ob 5. uri zjutraj, previdenega s sv. zakramenti v boljše življenje poklical gospoda

Franceta Mrak

posestnika v Radovljici

v starosti 63 let. — Pogreb draga pokojnika bo v četrtek, dne 13. januarja ob pol 4. uri popoldne.

Priporočamo ga v pobožno molitev.

Radovljica, dne 11. januarja 1927.

Matija Mrak, Franc, Ivan, Matija, Štefica, Viktor,

dekan - brat. otroci.

Potrti globoke žalosti naznanjamo pretresujočo vest, da nam je dne 10. januarja t. l. ob 24. uri po kratki in težki bolezni, previdenega s tolažili svete vere, ugrabila kruta smrt našega ljubega, nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Antona Mihaliček

lastnika damskega krojaškega ateljeja.

Pogreb draga pokojnika se bo vršil v četrtek, dne 13. januarja t. l. iz mrtvašnice državne bolnišnice na pokopališču pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 11. januarja 1927.

MARIJA, soproga, **TONČEK**, sin - in ostali sorodniki.

Igo Florjančič, uradnik Kreditnega zavoda, naznanja v svojem kakor tudi v imenu vseh ostalih sorodnikov pretresljivo vest, da je njegova nadvse ljubljena in nepozabna soproga, sinaha in svakinja, gospa

Marija Florjančič roj. Mizelli

dne 10. t. m. ob pol 18 uri po kratki in mučni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajočo, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage pokojnice bo v sredo, dne 12. januarja t. l. ob pol 3 ure popoldne iz Stare poti št. 2 na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, 11. januarja 1927.

Zaljubljeni ostali.

Mestni potrebni zavod v Ljubljani.

Tvrška Dolničar & Richter, tovarna voščenih izdelkov v Ljubljani, javlja tužno vest, da je 11. januarja preminul gospod

Martin Dolničar

družabnik in soustanovitelj tvrdke. Blagopokojnega soustanovitelja ohrani tvrdka v trajnem spominu.

Pogreb se vrši dne 13. januarja ob pol 4 uri popoldne iz Usnjarske ulice 2.

Dolničar & Richter
Ljubljana**Josipina Dolničar** javlja tužnim srcem v svojem in v imenu svojih otrok Darinke in Milene in vseh ostalih sorodnikov, da je njen preljubljeni, srčno dobri, skrbni soproga, oče, brat, svak, zet in stric, gospod

Martin Dolničar

tovarnar in posestnik

dne 11. januarja t. l. po dolgi in mukopolni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajočo blago v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 13. januarja 1927 ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Usnjarska ulica št. 2, na pokopališču k Sv. Križu

V Ljubljani, dne 12. januarja 1927.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.